

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

JHT-TUTKINTO 24.9.2016

TILINTARKASTAJAN RAPORTOINTI JA SEN EDELLYTTÄMÄT TOIMENPITEET

8 tuntia, 100 pistettä

Ratkaise seuraavat tehtävät (1–5) voimassa olevien säädösten sekä julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan ja hyvän kirjanpitoavan perusteella. Vastauksissa tilintarkastajan raportit voi laatia Julkishallinnon ja talouden tilintarkastajat ry:n tilintarkastuskertomuksista antamien ajantasaisten mallien mukaisesti.

Tehtävien ratkaisussa ei ole merkitystä sillä, että tehtävässä esiintyvät yhteisöt, henkilöt ja tunnistetiedot ovat kuvitteellisia. Tehtävän pohjana on käytetty osia todellisten kuntakonsernien tilinpäätöstiedoista. Tehtävään on lisätty taustatietoja, virheitä ja puutteita, joilla kuitenkin ei ole mitään tekemistä kyseisten kuntakonsernien eikä niiden tilinpäätöstietojen kanssa. Tehtävän yhteydessä esittämättömillä hallinto- ja kirjanpitoasiakirjoilla tai tehtävässä mainituilla, mutta esittämättömillä liitteillä ei ole merkitystä tehtävien ratkaisussa. Tehtävien ratkaisussa ei ole merkitystä sillä, että tilinpäätöslukuja on esitetty joissakin kohdissa pyöristettyinä. Tehtävän ratkaisussa ei ole merkitystä sillä, mille viikonpäiville päivämäärät sijoittuvat.

Tehtävästä 1 on poistettu tiettyjä osia, jotka mainitaan tehtävässä erikseen. Poistetuilla osilla ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisuun. Kunnan liitetiedot on esitetty tuhansina euroina. Tällä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisuun. Arvostelussa ei anneta pisteitä tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman, liitetietojen tai tehtävien taulukoiden teknisiä yhteenlaskutoimituksia koskevista seikoista. Vastatessasi voit luottaa siihen, että tehtävän 1 taustatiedoissa esitetyt asiat (s. 2) pitävät paikkansa.

Tehtävässä 1 kunnan tuloslaskelma, tase ja liitetiedot on esitetty joiltain osin kirjanpitolauslaskunnan kunta- jaoston yleisohjeiden mukaisia vähimmäiskaavavaatimuksia suppeampana. Arvostelussa ei anneta pisteitä kunnan tuloslaskelman, taseen ja liitetietojen esityslaajuutta koskevista seikoista. Vastausten arvostelussa voi saada plus- ja miinus pisteitä. Tehtävissä vaadituissa raporteissa olevista kielioppi- tai kirjoitusvirheistä sekä esitystapaa koskevista virheistä voi saada miinus pisteitä.

Käytä tehtäviin vastatessasi tietokoneen työpöydältä ”JHT-tutkinto” -kansioista löytyviä vastauspohjia. Tehtävät tallennetaan käyttämällä tallennusnimessä vastaajan tunnistenumeroa ja tehtävän otsikkoa. Esimerkiksi kokelas, jonka tunnistenumero on 123456 tallentaa vastauksensa seuraavasti:

123456 Tehtävä 1
123456 Tehtävä 2 jne.

Tehtävämonistetta ei tarvitse palauttaa.

Taustatiedot

Toivola on keskikokoinen lähes 70 000 asukkaan kaupunki Järvi-Suomessa. Toivolan kaupungilla ei ole liikelaitoksia, se on yhtiöittänyt vesihuoltotoiminnan vuonna 2014. Konserniin kuuluu neljä kuntayhtymää ja useita tytäryhtiöitä.

Toivolan kaupunkia ja sen tytäryhtiöitä tarkastaa tilintarkastusyhteisö Tarkastus Oy, Y-tunnus 6543210-1, osoite Tarkastajankatu 24, 00130 Helsinki (kotipaikka Helsinki). Vastuullisena tarkastajana toimii JHT Teija Tarkka ja tarkastustiimissä on kaksi tilintarkastusassistenttia, Arttu Avustaja ja Antti Apunen. Tarkastuksen työnjaossa on sovittu, että tilintarkastusassistentit laativat kukin omista työpapereistaan yhteenvedon vastuullista tarkastajaa varten.

Arvostelun yksinkertaistamiseksi tehtävän ratkaisussa tulee käyttää seuraavia olennaisuusrajoja: konsernitilinpäätös 4 miljoonaa euroa ja kunnan tilinpäätös 2 miljoonaa euroa. Jos yksittäinen virhe tehtävässä ylittää olennaisuusrajan, se esitetään tilintarkastuskertomuksessa (tehtävä 2). Raportoitavien virheiden raja on 5 prosenttia konsernitilinpäätöksen olennaisuusrajasta eli 200 000 euroa ja 5 prosenttia kunnan tilinpäätöksen olennaisuusrajasta eli 100 000 euroa. Raportoitavat virheet raportoidaan tarkastuskohteen johdolle ja tarkastuslautakunnalle annettavassa raportissa/muistiossa tai hallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa, mutta ne eivät yksittäisinä vaikuta tilintarkastuskertomukseen (tehtävä 1).

Tehtävä 1 (60 pistettä)

Mitä virheitä ja/tai puutteita on Toivolan kaupunkikonsernin toimintakertomuksessa, kirjanpidossa, tilinpäätöksessä, konsernitilinpäätöksessä, hallinnossa, valtionosuuksien perusteista annetuissa tiedoissa ja sisäisen valvonnan, riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisessä? Esitä mahdollisten virheiden ja/tai puutteiden rahamäärä, laatu ja yksityiskohtaiset perustelut johtopäätöksillesi. Esitä myös, miten virheet ja/tai puutteet voidaan korjata.

Ota vastauksessasi kantaa siihen, miten kukin havaitsemasi virhe tai puute vaikuttaisi tilintarkastajan raportointiin, ellei virhettä tai puutetta korjata. Laadi vastauksesi työpapereiden muotoon seuraavan mallin mukaisesti siten, että työpapereista ilmenee tarkastettu asia, tarkastushavainto ja sen perusteltu arviointi sekä virheen ja/tai puutteen korjausmenettely. Esitä myös, pitääkö havainto tuoda esiin tilintarkastajan raportoinnissa: onko se kuntalain 125 §:n mukaiseen tilintarkastuskertomukseen otettava asia vai onko se muussa tilintarkastajan raportoinnissa esitettävä asia, ellei virhettä tai puutetta korjata.

Käytä vastatessasi tehtävän 1 valmista vastauspohjaa.

VASTAUSMALLI

Toivolan kaupunkikonsernin tilintarkastus, tilikausi 1.1.–31.12.2015

Päiväys: 31.5.2016

Tarkastaja: 123456 (tunnistenumero)

Tarkastettu asia	Tarkastushavainto, perusteltu arviointi ja korjausmenettely	Vaikutus raportointiin (Kerro mitä, missä ja miten raportoidaan, jos virhettä tai puutetta ei korjata)
	Tehtävän ratkaisussa on käytettävä seuraavia olennaisuusrajoja: konsernitilinpäätös 4 miljoonaa euroa ja kunnan tilinpäätös 2 miljoonaa euroa. Raportoitavan virheen raja on konsernitilinpäätöksessä 200 000 euroa ja kunnan tilinpäätöksessä 100 000 euroa.	
Esimerkkivastaus	Esimerkkivastaus	Esimerkkivastaus
1. Tilinpäätöksen liitetiedot	Liitetiedoissa ei ole esitetty leasingvastuita, jotka ilmenevät tilintarkastusassistentin työpaperista Korjausmenettely: Liitetietoja tulee täydentää lisäämällä Kirjanpitolautakunnan kunta- jaoston liitetiedoista antaman yleisohjeen mukaiset tiedot kunnan leasingvastuista	Asia on raportoitava kirjallisesti hallitukselle.
2.		

Tehtävä 2 (15 pistettä)

Laadi Toivolan kaupunkikonsernin tilintarkastajan allekirjoitettavaksi täydellinen ja 31.5.2016 päivätty ehdotus **tilintarkastuskertomukseksi** edellyttäen, että kuntakonsernin kirjanpitoa, hallintoa ja tilinpäätösasiakirjoja ei muuteta milteään osin.

Käytä vastatessasi tehtävän 2 tyhjää vastauspohjaa.

- LIITE 1 Toivolan kaupunkikonsernin tilinpäätös tilikaudelta 1.1.–31.12.2015
 LIITE 2 Osia pöytäkirjoista
 LIITE 3 Yhteenveto tarkastushavainnoista
 LIITE 4 Konsernitilinpäätöksen laadintaan liittyviä laskelmia ja kirjauksia
 LIITE 5 Vuoden 2015 talousarvio ja taloussuunnitelma 2016–2017 tuloslaskelmaosa
 LIITE 6 Vuoden 2016 talousarvio ja taloussuunnitelma 2017–2018 tuloslaskelmaosa

Tehtävät 3–5 ovat erillisiä tehtäviä, eivätkä ne liity tehtäviin 1 ja 2.

Tehtävä 3 (10 pistettä)

Seuraavan kuvitteellisen tapauksen tapahtumat sijoittuvat Suomeen.

Mansere-nimiseen kaupunkiin päätettiin rakentaa suuri liikuntahalli, jota voitaisiin käyttää myös kulttuuri-tapahtumien järjestämiseen. Värikkäiden kunnallispoliittisten vaiheiden jälkeen Mansereen kaupunginvaltuusto teki päätöksen hankkeen käynnistämisestä. Rakennushankkeen hallinnointia ja toteutusta varten kaupunki sekä yksityinen rakennusalan yritys Kasaaja Oy perustivat osakeyhtiön nimeltä Mansere-Areena Oy, jonka osakkeista kaupunki omistaa enemmistön.

Mansereen kaupunki anoi opetus- ja kulttuuriministeriöltä investointiavustusta Mansere-Areena Oy:lle. Hakemusta perusteltiin hankkeen korkeiden kustannusten (90 miljoonaa euroa) lisäksi sillä, että hallin rakentaminen työllistää suuren määrän ihmisiä ja vauhdittaa muutenkin koko maakunnan talouskasvua. Jonkin ajan kuluttua tästä opetus- ja kulttuuriministeri Edel Felt ilmoitti johtamansa ministeriön myöntävän tulevana vuonna Mansere-Areena Oy:lle kyseistä rakennushanketta varten investointiavustusta 16 miljoonaa euroa. Nämä varat on tarkoitus ottaa veikkaus- ja vedonlyöntipelejä toimeenpanevan valtionyhtiön Veikkaus Oy:n kuluvan vuoden toiminnasta kertyvästä voitosta. Ministeri Feltin mukaan on kuitenkin vielä selvittävänä, edellyttääkö kyseinen valtiontuki Euroopan komission lupaa.

Tehtävä:

Vastaa seuraaviin kysymyksiin. Perustele vastauksesi. Esitä vastauksessasi, mihin oikeussäännöksiin vastauksesi perustuvat.

3.1. Onko opetus- ja kulttuuriministeriöllä oikeus päättää kyseisen investointiavustuksen myöntämisestä? Voidaanko Veikkaus Oy:n voittovaroja käyttää tällaisen avustuksen maksamiseen?

3.2. Mihin oikeussääntelyyn perustuu valtion velvollisuus toimittaa Euroopan komissiolle ennakoilmoitus suunnitellusta valtiontuesta? Millaisissa tilanteissa valtion ei tarvitse toimittaa komissiolle ennakoilmoitusta suunnitellusta valtiontuesta eli milloin valtiontuen täytäntöönpano ei edellytä komission etukäteistä hyväksyntää?

3.3. Mitä seikkoja tulee huomioida arvioitaessa sitä, tulevatko EU:n valtiontukisäännökset ylipäänsä sovellettaviksi Mansere-Areena Oy:lle luvattun valtionavustuksen osalta?

Käytä vastatessasi tehtävän 3 tyhjää vastauspohjaa.

Tehtävä 4 (10 pistettä)

Tapahtumat sijoittuvat kevääseen 2016.

Vietät vapaapäivääsi Helsingissä ja päätät pistäytyä eduskuntaan seuraamaan täysistuntoa. Istuntosalissa on meneillään keskustelu suunnitteilla olevasta uudesta valtionyhtiöstä, joka on nimetty Kehitysyhtiöksi. JHT-kokelaana tämä aihe kiinnostaa sinua erityisen paljon. Kuuntelet muun yleisön joukossa, kun pääministeri Toivo Suomi kertoo, että perusteilla oleva Kehitysyhtiö toimisi yhtenä valtion omistajapolitiikan uudistamisen välineenä. Kehitysyhtiön tehtävänä olisi parantaa valtion omistamien yhtiöiden toimintaedellytyksiä ja niiden taloudellista asemaa esimerkiksi joustavoittamalla yritysjärjestelyjä. Tavoitteena on pääministerin mukaan myös uuden yritystoiminnan synnyttäminen ja työllisyyden parantaminen. Kehitysyhtiö olisi Suomen valtion kokonaan omistama osakeyhtiö ja Kehitysyhtiön omistukseen siirrettäisiin aluksi osakkeita yhdeksästä sellaisesta yhtiöstä, joissa valtiolla on omistuksia. Joistakin näistä yhtiöistä siirtyisi Kehitysyhtiöön koko valtion omistus, kun taas joidenkin yhtiöiden osalta valtion omistamista osakkeista siirtyisi vain määrätty osa.

Täysistunnon aikana kuullaan myös useita kansanedustajien puheenvuoroja. Oppositiopuoluetta edustava kansanedustaja Varma Kuuluvainen pitää kyseenalaisena esitetyn kaltaisen Kehitysyhtiön tarpeellisuutta. Hän myös arvelee, että valtion yhtiöomistusten siirtäminen Kehitysyhtiöön etäännyttäisi siirrettäviä yhtiöitä valtion budjettivallasta sekä parlamentaarisesta ohjauksesta ja valvonnasta. Kehitysyhtiöön siirtämisen jälkeen kyseiset yhtiöt voidaan Kuuluvaisen oletuksen mukaan myydä yksityisille tahoille ilman eduskunnan suostumusta. Varma Kuuluvainen myös epäilee, että Kehitysyhtiöön siirrettävät yhtiöt liukuisivat samalla julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön ulottumattomiin. Kansanedustaja Kuuluvainen esittää puheenvuoronsa lopuksi seuraavan kysymyksen: "Mikäli osa valtion yhtiöomistuksista siirrettäisiin Kehitysyhtiöön, saisimmeko me täällä eduskunnassa enää sen jälkeen tietoa valtionyhtiöistä vai muuttuisiko osa tästä yritystiedoista salaiseksi?"

Lehtereiltä poistuessasi tapaat tuttavasi Selma Seuramäen, joka on myös ollut seuraamassa samaa täysistuntoa. Päätätte mennä istahtamaan kahvilaan, jossa keskustellette äskeisessä täysistunnossa käsitellyistä asioista. Suunnitteilla olevan Kehitysyhtiön lisäksi keskustelunne koskee valvontaa ja tarkastusta myös yleisemmällä tasolla.

Tehtävä:

Vastaa seuraaviin Selma Seuramäen sinulle esittämiin kysymyksiin. Perustele vastauksesi. Esitä vastauksessasi, mihin oikeussäännöksiin vastauksesi perustuvat.

4.1 Heikentääkö valtion tiettyjen yhtiöomistusten siirtäminen Kehitysyhtiön omistukseen eduskunnan mahdollisuuksia osallistua näitä yhtiöitä koskevaan päätöksentekoon ja valvontaan?

4.2 Millä kriteereillä tulee arvioida julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön asettamien velvoitteiden soveltamista valtionyhtiöihin? Mikä merkitys hankintalainsäädännön soveltamisen kannalta on sillä, että valtionyhtiö siirretään osaksi uutta Kehitysyhtiötä? Vastauksessa ei tarvitse huomioida vireillä olevaa hankintalainsäädännön uudistamista.

4.3 Millä taholla on oikeus päättää valtioenemmistöisen osakeyhtiön tilintarkastajan nimittämisestä ja mahdollisesta erottamisesta? Onko valtioenemmistöisen osakeyhtiön tilintarkastajalle asetettu lainsäädännössä salassapitovelvoitteita? Miten valtioenemmistöisen osakeyhtiön tilintarkastajan tulee suhtautua valtiontalouden tarkastusviraston pyyntöön saada tilintarkastajalta tietoja kyseisestä valtionyhtiöstä? (Tässä tehtävässä tilintarkastajalla tarkoitetaan yhtiön lakisääteistä tilintarkastusta harjoittavaa tilintarkastajaa.)

Käytä vastatessasi tehtävän 4 tyhjää vastauspohjaa.

Tehtävä 5 (5 pistettä)

Osallistut julkisen talouden tarkastajien kansainväliseen konferenssiin. Valmistaudut pitämään konferenssissa esitelmän aiheesta ”Euroopan unionin varojen hallinnointi ja sisäinen valvonta Suomessa ja EU:ssa”. Ennen matkaasi valmistelet esitelmäsi sisällöstä muistiinpanoja ja kirjoitat ylös joitakin kysymyksiä, joihin pyrit tulevassa esitelmässäsi vastaamaan.

Tehtävä:

Vastaa seuraaviin kysymyksiin. Perustele vastauksesi. Esitä vastauksessasi, mihin oikeussäännöksiin vastauksesi perustuvat.

5.1 Mitä tarkoitetaan Euroopan unionin varainkäytön sisäisellä valvonnalla ja ketkä toteuttavat tätä valvontaa EU:ssa ja Suomessa?

5.2 Mitä tarkoitetaan tehtävien eriyttämisen vaatimuksella Euroopan unionin rakennerahastovarojen hallinnoinnissa ja valvonnassa? Millainen on rakennerahasto-ohjelmien hallinnointi- ja valvontajärjestelmä Suomessa, mitkä ovat järjestelmän eri toimijoiden tehtävät ja miten tehtävien eriyttämisen vaatimus näkyy Suomen järjestelmässä?

Käytä vastatessasi tehtävän 5 tyhjää vastauspohjaa.

Liite 1.

Toivolan kaupunki

Tilinpäätös 1.1.–31.12.2015

Kaupunginhallitus 29.3.2016

Sisällysluettelo

TOIMINTAKERTOMUS.....	10
Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	10
Kaupunginjohtajan katsaus	10
Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	11
Tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat.....	11
Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	11
Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	11
Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen.....	12
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	12
Kaupungin henkilöstö	13
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.....	13
Ympäristötekijät.....	14
Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	14
Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	16
Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	17
Toiminnan rahoitus.....	18
Rahoitusasema ja sen muutokset	19
Kokonaistulot ja -menot.....	21
Kuntakonsernin toiminta ja talous	21
Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	21
Konsernin toiminnan ohjaus	21
Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	21
Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	21
Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	22
Keskeiset liitetiedot	26
Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	26
Talousarvion toteutuminen.....	27
Yhteenveto sitovien toimintakatteiden (nettomäärärahojen) toteutumisesta.....	27
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	29
KONSERNILASKELMAT	33
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	37
Käytetyt kirjanpitokirjat 1.1.–31.12.2015	43
Tositelajit.....	43

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET	44
TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	44

TOIMINTAKERTOMUS

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Kaupunginjohtajan katsaus

Yleinen taloudellinen tilanne osoitti pientä piristymistä, vaikka vuoden 2015 aikana talouden kehityssuunnat näyttivät hyvin epäselviltä. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan bruttokansantuotteen kasvu oli puoli prosenttiyksikköä positiivinen. Vaikka kasvu on pieni, on se kuitenkin muutos aikaisempien vuosien negatiiviselle kehitykselle. Talouden suunta on vielä tällä hetkellä epävakaa, koska maailmantalouden tilanne on epävarma ja sen vaikutus Suomen talouteen on merkittävä. Myös Suomen omat talouspoliittiset linjaukset ovat sekavat. Toivottavasti vuoden 2016 aikana löydetään yhteinen tahtotila, jolla saadaan aikaan kasvua ja samalla myös taitettua julkisen talouden alijäämän jatkuva kasvu.

Suomessa on käynnissä valmistelu sosiaali- ja terveystalouden palvelujen järjestämisen siirtämisestä maakuntien vastuulle. Samalla myös rahoitusvastuu muun muassa sosiaali- ja terveystalouden palveluista siirtyy pois kunnilta. Valmistelu on vielä pahasti kesken, vaikka uusien organisaatioiden pitäisi ottaa vastuu palvelujen järjestämisestä vuoden 2019 alussa.

Toivolan kaupungin asukasluvun väheneminen jatkui edelleen. Asukasluku laski vuonna 2015 edellisvuodesta noin yhden prosentin. Toivolan työttömyysaste on edelleen alueen alhaisimpia, vaikka työttömyysaste heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna. Työttömyystilanteen odotetaan parantuvan vuoden 2016 aikana.

Pohjolan kaupunginosan yleiskaavatyö eteni vihdoinkin. Kaavaehdotus valmistui vuoden lopulla ja se asetettiin nähtäville maaliskuussa 2016. Myös Etelän kaupunginosan yleiskaavatyö eteni hieman usean vuoden tauon jälkeen. Kyseisen kaavan osalta käynnistettiin muutamien vanhentuneiden selvitysten päivitys. Vuoden aikana valmistui muutama kaavamuu-
tos ja Tähtelän yritysalueen kaava saatiin ehdotusvaiheeseen.

Toivolan kaupungin tulos on ollut alijäämäinen vuodesta 2010 alkaen. Vuonna 2014 satunnaiset tulot kattoivat alijäämät. Nyt päättyneen tilikauden tulos teki jälleen taseeseen alijäämää. Syksyllä 2014 laaditun taloussuunnitelman mukaan talouden piti saavuttaa tasapaino vuoden 2017 loppuun mennessä, joten nyt on tehtävä tarkennuksia ja leikkauksia voimassa olevaan talousarvioon ja -suunnitelmaan. Palveluverkon tarkastelu on aloitettu.

Kiitos kaikille hyvin tehdystä työstä.

Toivo Tomera
kaupunginjohtaja

Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat

Tilivelvolliset toimielimet:

Kaupunginhallitus

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Tekninen ja ympäristölautakunta

Tilivelvolliset viranhaltijat:

Konsernipalvelut: kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja

Sosiaali- ja terveyslautakunta/hallintopalvelut, erikoissairaanhoido, perusterveydenhuolto, ikääntyneiden palvelut: peruspalvelujohtaja

Perhepalvelut, vammaispalvelut, lasten ja nuorten palvelut: sosiaalijohtaja

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta/hallintopalvelut, lukio, perusopetus: sivistysjohtaja

Varhaiskasvatus: varhaiskasvatuksen johtaja

Kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut: kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen johtaja

Tekninen- ja ympäristölautakunta/hallintopalvelut, tilapalvelut: tekninen johtaja

Kunnallistekniset palvelut: kaupungininsinööri

Ympäristö- ja rakennusvalvonta: ympäristötoimen johtaja

Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Olellaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Tilikaudelta syntyi alijäämää 4,5 miljoonaa euroa. Tilikauden alijäämään vaikutti keskeisesti sosiaali- ja terveystenonon viiden prosentoin kasvu. Sosiaali- ja terveystenonon nettonenonot kasvoivat noin 10,7 miljoonalla eurolla. Talousarviosta nämä nenonot ylittivät 5,3 prosenttia eli 11,3 miljoonaa euroa.

Varhaiskasvatuksen toimintakate kasvoi 0,75 prosenttia. Edelliseen vuoteen verrattuna kasvu oli merkittävästi pienempi. Lisäksi varhaiskasvatukseen kiinteästi liittyvän lasten kotihoidontuen nenonot laskivat noin 9 prosenttia. Päivähoidon kysyntä jatkoi kasvuaan. Kysynnän kasvu näkyy päivähoidotmaksujen noin 10 prosentoin kasvuna. Päivähoidon oman toiminnan yksikköhinta kääntyi laskuun kapasiteetin lisääntymisen johdosta.

Perusopetuksen toimintakate heikkeni 0,83 prosenttia. Edellisenä vuonna toimintakate heikkeni 2 prosenttia. Perusopetuksessa oppilasmäärät kunnan omissa kouluissa alenivat. Oman tuotannon yksikköhinnat oppilasta kohti laskivat edelliseen vuoteen verrattuna. Menonon kasvu johtui erityisopetuksen nenonon kasvusta. Koulukuljetuskustannukset alenivat edellisestä vuodesta noin 8 prosenttia.

Teknisten palvelujen nenonot alittivat vuoden 2014 tason 12 prosentilla. Teknisten palvelujen toimintakate oli jo toisen vuoden peräkkäin pienempi kuin edellisen vuoden kate. Näiden osalta hyvää tulosta selittää poikkeuksellisen lämmin ja vähäluminen talvi sekä energian hinnan alentuminen. Yleishallinnon nenonot kasvoivat 4,2 prosenttia. Yleishallinnon nenonon kasvu johtui palvelujen ostojen kasvusta.

Kirjasto- ja vapaa-aikapalvelujen toimintakate laski edellisestä vuodesta 5,3 prosenttia. Toimintakate lasku vuonna 2015 oli lähes yhtä suuri kuin edellisen vuoden kasvu, joten toimintakate vuonna 2015 oli lähes saman suuruinen kuin vuonna 2013.

Valtionosuuksien alentuminen jatkui edelleen. Talousarviossa tähän oli kuitenkin varauduttu ja valtionosuuksia saatiinkin 0,337 miljoonaa euroa arvioitua enemmän.

Verotuloja kertyi 0,305 miljoonaa euroa budjetoitua vähemmän. Edellisvuodesta verotulot kasvoivat 8,4 miljoonaa euroa. Verotulojen kasvu oli 3,27 prosenttia, vaikka väkiluku hieman väheni.

Toivolan yläkoulussa todettiin marraskuussa 2015 homeongelma. Sisäilma todettiin laadultaan niin vahingolliseksi, että terveysviranomaiset määräisivät koulun välittömästi suljetta- vaksi. Opetus saatiin siirrettyä väistötiloihin, vuokrattuihin parakkeihin, jo ennen joulua. Kaupunginvaltuusto on tehnyt uuden koulun rakentamispäätöksen tammikuussa 2016, koska yläkoulun korjaaminen käyttökelpoiseksi osoittautui mahdottomaksi. Kaupunki on saanut ke- väällä 2016 jo päätöksen, että Toivolan yläkoulun rakentamiseen saadut valtionosuudet siir- retään uuteen yläkouluun, eikä niitä tarvitse palauttaa.

Tilikauden aikana kaupunki luopui kokonaan asuntojen vuokraustoiminnasta ja kaupungin omistuksessa olleet yksittäiset asunto-osakkeet myytiin tytäryhtiö Toivolan Asunnot Oy:lle. Kaupunki myi luonnonvara-alan koulutuksen liiketoimintakaupalla konsernin ulkopuoliselle Ammattioppilaitos Oy:lle.

Olenneiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Toivolan kaupunki on kaavoittanut Kaislarannan alueen ja käynnistänyt tonttien saattamisen myyntikuntoon. Maaperän tutkimuksessa on selvinnyt, että alueella on mittavasti saastuneita maa-alueita. Alueella on aikaisemmin toiminut Mäntylän saha, jonka toiminta on päättynyt vuonna 1966. Parannustoimenpiteet kustantaa Toivolan kaupunki kokonaisuudessaan. Tut- kimusten mukaan maaperän kunnostukseen käytetään tulevana vuonna 1,5 miljoonaa euroa ja myöhemmin 2,5 miljoonaa euroa. Työt aloitetaan keväällä 2016.

Kaislarannan alueelle on suunnitteilla asuntomessut vuonna 2018. Alueelle tulee 10 oma- rantaista omakotitalotonttia, 25 muuta omakotitalotonttia ja 15 rivitalotonttia.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2015 tulos muodostui 4,5 miljoonaa euroa alijäämäiseksi, ja huomattavasti huonom- maksi kuin muutetussa talousarviossa oli arvioitu. Edellisiltä vuosilta kertynyt ylijäämä 0,2 miljoonaa euroa ei riittänyt kattamaan vuoden 2015 alijäämää, vaan alijäämää jäi seuraaville vuosille katettavaksi noin 4,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 talousarviota ja vuosien 2016– 2018 taloussuunnitelmaa laadittaessa on arvioitu, että talous tulisi olemaan tasapainossa taloussuunnitelmakaudella. Vuoden 2015 huono tulos vaikuttaa suunnitelmavuosien tulosta- voitteisiin, joten niitä tullaan tarkastelemaan uudelleen.

Käyttötalouden osalta on tehty paljon tasapainottamistoimenpiteitä ja tätä työtä on jatkettava edelleen. Toivolan kaupungin tuloista merkittävimpien eli verotulojen kasvun ei ennusteta olevan lähivuosina kovinkaan suuri, joten taloudellinen tilanne ei tule kohentumaan sitä kautta. Lisäksi kaupungin asukasmäärän ennustetaan laskevan ja väestön ikääntyvän. Nämä luovat paineita sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannusten kasvuun edelleen sekä vaikuttavat kunnallisverojen kertymään negatiivisesti. Myös yleinen taloudellinen kehitys on edelleen epävarmaa. Palveluverkko on edelleen liian raskas kaupungin taloudelliseen kan- tokykyyn nähden.

Toivolan kaupungin osalta veronkorotusten tie on käytetty loppuun. Talouden tasapainottamiseksi vaaditaan muita toimenpiteitä, esimerkiksi palveluverkkomuutoksia. Kaupunginhallitus on asettanut taloustyöryhmän, joka valmistelee esityksiä kouluverkon supistamiseksi sekä talouden sopeuttamiseksi.

Talouden tasapainottamiseksi vuosikatetta pitäisi saada kasvatettua, jotta sillä pystytään kattamaan tulevat poistot sekä rahoittamaan investointeja. Tulevina vuosina suunnitellut merkittävät investoinnit, kuten Terkkari-keskuksen rakentaminen ja muut kärkihankkeet, aiheuttavat paineita velkaantumiselle. Näiden investointien toteuttaminen tulee vielä kasvattamaan merkittävästi poistoja vuodesta 2019 lähtien. Myös lainakannan arvioidaan nousevan lähes 4 400 euroon asukasta kohden vuonna 2018 vuoden 2015 kohtuullisella tasolla 2 371 euroa/asukas olevasta luvusta. Lainakannan kasvuun liittyen mahdollinen korkojen nousu tulee lisäämään rahoituskustannuksia merkittävästi ja heikentämään vuosikatetta.

Kaupungin henkilöstö

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kaupunginhallitus vastaa riskienhallinnasta. Kaupunginhallitus voi siirtää ratkaisuvaltaansa edelleen muille toimielimille ja viranhaltijoille. Käytännössä riskienhallintatyöstä vastaavat yksikköjen esimiehet.

Kunta on investoinut runsaasti uusien kaava-alueiden tontteihin, joten tonttikysynnän merkittävä hidastuminen voi aiheuttaa kunnalle taloudellisen riskin taloussuunnitelmassa arvioitujen toimintatulojen pienentymisenä. Tonttikysyntään vaikuttaa merkittävästi yksityisten investointien taso. Nyt on nähtävissä pientä piristymistä, joten kyseisen riskin negatiivinen vaikutus on hieman pienentynyt.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen kysynnän ja rahoituksen mahdolliset muutokset voivat aiheuttaa suuria paineita muiden palvelujen järjestämiseen ja veroprosenttiin.

Kaupungin taloudellisen toimintaympäristön keskeisimmät riskit liittyvät edelleen jatkuvaan kansantalouden epäsuotuisaan kehitykseen ja työllisyystilanteen huononemiseen. Työttömyys, mahdolliset irtisanomiset sekä ostovoiman heikkeneminen merkitsevät kaupungille ennakoimattomasti nousevia kustannuksia ja samalla heikkenevää tuloskehitystä. Tämän vuoksi kaupunki panostaa edelleen muun muassa työllisyys Hankkeisiin ja sidosryhmätyön kehittämiseen.

Kaupunkikonserni hallitsee taloudellisia riskejään tarkalla kokonaistalouden kehityksen ja määrärahojen suunnittelulla ja seurannalla.

Rahoitusriskien hallinnassa tavoitteina on olennaisten riskien tunnistaminen ja ennakoitavuuden parantaminen. Rahoitusriskit voidaan jakaa likviditeetti-, luotto- ja markkinariskeihin. Markkinariskeistä keskeisimpänä voidaan pitää korkoriskiä, jota vastaan kaupunki pyrkii suojautumaan hajauttamalla rahoitussopimusten maturiteetteja ja pyrkimällä optimoimaan kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten lainojen suhdetta.

Sijoitusten hintariskiä pyritään pienentämään mahdollisimman tehokkaalla hajauttamisella eri omaisuuslajien suhteen sijoitussuunnitelmassa määriteltyjä periaatteita noudattaen. Riskinottoa hallitaan muun muassa määrittelemällä riskilimiitit, vastapuolien luokitusvaatimukset sekä allokaatiorajat.

Ympäristökijät

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kaupunginvaltuusto ohjaa kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä hyväksymillään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteilla. Valtuusto edellyttää, että konsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaatiotasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävistä ja vastuista on määräykset hallintosäännössä ja taloussäännössä sekä niitä täydentävissä ohjeissa ja määräyksissä.

Kaupunginhallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kaupungin varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta vastuualueillaan. Esimiehet seuraavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta osana operatiivista johtamista. Kaupunginhallitus on antanut valtuuston hyväksymiä perusteita noudattaen ohjeet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja kytkeytymisestä kaupungin johtamis- ja ohjausjärjestelmään.

Kaupunginhallituksen selonteko perustuu toimielinten toiminnastaan antamiin selontekoihin sekä sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen arviointi- ja tarkastustietoihin. Toimielinten selontekojen tueksi palveluketjujen johtoryhmät tekivät itsearviointeja arviointimallin avulla sekä hyödynsivät muuta arviointitietoa toimialueensa sisäisen valvonnan tilasta.

Arviointitietojen perusteella kaupungin sisäisen valvonnan tila on pääosin hyvää tasoa. Sisäinen valvonta tuottaa pääosin kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävyydestä.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kaupunginhallituksen tiedossa ei ole lakisääteisten tehtävien laiminlyöntejä tai muutoin lakien ja säännösten tai hyvän hallintotavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus-, kanne- tms. vaatimus tai oikeusseuraamus.

Toimielinten selonteissa todettiin organisaatiomuutosten ja henkilöstön vähentämisen lisänsä haasteita toimivan valvontajärjestelmän ylläpitämiseen ja lisänsä virheellisen toiminnan mahdollisuutta.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta on esitetty muualla toimintakertomuksessa. Keskeiset poikkeamat talousarviossa asetettuihin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin ja niiden johdosta mahdollisesti suoritettut toimenpiteet on esitetty talousarvion toteutumisosassa. Toiminnan ja talouden seuranta- ja raportointijärjestelmät ovat jatkuvan kehittämisen kohteena.

Kertomusvuonna hankittiin Opiferus-raportointijärjestelmä. Järjestelmän käyttöönotto jatkuu vuonna 2016. Järjestelmän kehittämistoimilla pyritään parantamaan toiminnallisen ja taloudellisen tiedon oikeellisuutta, riittävyyttä ja ajantasaisuutta.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinta perustuu kaupunginvaltuuston hyväksymiin riskienhallinnan perusteisiin sekä kaupunginhallituksen hyväksymään sisäisen valvonnan ohjeeseen. Riskienhallinnan perusteiden jalkauttaminen toimialoille on kesken. Sisäisen valvonnan ohje päivitetään osana riskienhallinnan perusteiden jalkauttamista. Kuntaliiton mallin mukainen riskienhallinnan arviointilomake tullaan ottamaan käyttöön.

Kaupunginhallitus toteaa, että kunnalla on voimassaolevat omaisuusriskin ja toiminnan vastuuvakuutukset, mittaturvametsävakuutus, liikennevakuutukset ja työntekijöiden työmatkavakuutus sekä lakisääteiset vakuutukset. Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että kokonaisvaltaisen, järjestelmällisen ja kattavan riskikartoituksen laadintaan ei ole ollut tarpeeksi resursseja.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Kaupunginhallituksen tiedossa ei ole omaisuuden hankinnan, luovutuksen tai hoidon valvonnan osalta laiminlyöntiä tai virheellistä menettelyä, josta saattaisi aiheutua kaupungille merkittävä korvaus- tai muu oikeudellinen vastuu.

Käytännön toimenpiteitä riskien hallinnassa

Reskontrat ja rahatilit täsmäytetään säännöllisesti. Tehtäviä on eriytetty mahdollisuuksien mukaan. Saatavien perintä on järjestetty perintätoimiston avulla. Järjestelmien käyttöoikeuksia pidetään ajan tasalla ja tarpeettomat oikeudet poistetaan.

Asiakirjat ovat julkisia ja ne on rekisteröity asianhallintajärjestelmään.

Laitekantaa uudistetaan jatkuvasti toimivuuden takaamiseksi.

Vakuutukset on kilpailutettu vuonna 2015 ja ne ovat ajan tasalla.

Kaupungin kiinteistöihin on asennettu sähkölukkoja kulunvalvonnan tehostamiseksi. Poikkeusolojen johtamisjärjestelmiä on kehitetty päivittämällä poikkeusolojen suunnitelmia ja painottamalla poikkeusolojen johtamista esimiesvalmennuksessa.

Talousarvion ja tilinpäätöksen vertailtavuuteen on kiinnitetty huomiota, jotta tavoitteet ja toiminta ovat yhteismitallisia.

Avoimet päätöksentekoprosessit ja otto-oikeus mahdollistavat päätösten valvonnan.

Sopimustoiminta

Sopimustoiminnan vastuut on määritelty ja toimintaa on ohjeistettu. Konsernipalvelujen lakimies avustaa sopimusten laadinnassa. Hankintojen kilpailuttamisessa, sopimusehtojen noudattamisessa ja valvonnassa sekä sopimusrekisterin ylläpidossa havaittiin tilikauden aikana puutteita.

Vanhusten Palvelutalosaatiötä koskevassa selvityksessä todettiin, että säätiötä on käsitelty hankinnoissa sidosyksikkönä. Se ei kuitenkaan täytä hankintalaissa sidosyksikölle asetettuja vaatimuksia, joten siltä hankittavat ostopalvelut tulee kilpailuttaa.

Sopimusrekisteriä ylläpidetään Dynasty-asianhallintajärjestelmässä. Kaikkia sopimuksia tai oleellisia sopimustietoja ei ole tallennettu järjestelmään. Sopimusrekisterin käyttöä tulee edelleen tehostaa, jotta se palvelisi johtamista ja mahdollistaisi sopimusehtojen toteutumisen valvonnan.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Sisäinen tarkastus avustaa kaupungin ylintä johtoa sen valvontavelvollisuuden toteuttamisessa. Sisäinen tarkastus tarkastaa ja arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta kaupunginjohtajan hyväksymän tarkastussuunnitelman mukaisesti. Sisäinen tarkastus on riippumatonta tarkastettavasta toiminnosta.

Vuonna 2015 tarkastukset kohdistuivat muun muassa päätöksentekoprosessiin, sopimushallinnan toimivuuteen, palkanmaksun oikeellisuuden varmistamiseen, käteiskassojen valvontamenettelyihin ja investointien kirjanpidolliseen käsittelyyn. Tarkastuksia tehtiin kaikilla toimialoilla. Sisäinen tarkastus antoi raporteissaan ja muistioissaan tarkastuskohteille suosituksia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi. Tarkastusraporteissa annettujen suositusten toteutumista seurataan säännöllisesti.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Toivolan kaupungin taloudellinen tilanne oli vuonna 2015 alijäämäinen, kuten myös vuosina 2010–2013. Edellisenä vuonna taloudellinen tilanne parani satunnaisten tulojen ansiosta.

Kaupungin vuosikate oli 11,6 miljoonaa euroa. Alkuperäisessä talousarviossa kaupungin vuosikatteenä oli arvioitu 16,3 miljoonaa euroa, joten talousarvion tavoitteeseen nähden se oli merkittävästi huonompi.

Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna verotuloa kertyi noin 8 miljoonaa euroa enemmän, mutta muutettu talousarvio toteutui melko tarkkaan. Valtionosuustulot olivat alkuperäistä talousarviota 2,3 miljoonaa euroa suuremmat.

Toimintakate heikkeni edellisestä vuodesta 4,9 miljoonaa euroa (1,2 prosenttia) ja oli 12,3 miljoonaa talousarviota huonompi. Talousarvion ylitykset tulivat pääosin sosiaali- ja terveystoimissa, erikoissairaanhoidon sekä ikääntyneiden palveluiden kohdalla.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

	2015	2014
(tuhatta euroa)		
Toimintatuotot	59 914	72 024
Valmisteveraston muutos	49	0
Valmistus omaan käyttöön	1 902	2 625
Toimintakulut	-456 635	-464 552
Toimintakate	-394 770	-389 904
Verotulot	266 195	257 750
Valtionosuudet	133 337	131 168
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 803	1 123
Muut rahoitustuotot	8 146	7 045
Korkokulut	-2 527	-2 618
Muut rahoituskulut	-519	-154
Vuosikate	11 666	4 412
Poistot ja arvonalentumiset	-16 738	-18 415
Satunnaiset tuotot	1 956	20 582
Satunnaiset kulut	-458	0
Tilikauden tulos	-3 574	6 580
Tilinpäätössiirrot	-915	82
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 490	6 661

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	13,1	15,5
Vuosikate / Poistot, %	69,7	24,0
Vuosikate, euroa / asukas	170	64
Asukasmäärä	68 665	69 182

Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

(tuhatta euroa)

	2015	2014
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	11 666	4 412
Satunnaiset erät, netto	1 498	20 582
Tulorahoituksen korjauserät	-1 471	-12 277
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-24 085	-59 653
Rahoitusosuudet investointimenoihin	761	1 404
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 621	58 809
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7 009	13 278
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-769	-14 992
Antolainasaamisten vähennykset	207	237
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 000	29 640
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-20 322	-35 403
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-3 257	6 233
Rahoituksen rahavirta	15 859	-14 284
Rahavarojen muutos	8 850	-1 007
Rahavarat 31.12.	33 449	24 599
Rahavarat 1.1.	24 599	25 606

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran

kertymä 5 vuodelta, 1 000 euroa

Investointien tulorahoitus, %

Lainanhoitokate

Kassan riittävyys, pv

Asukasmäärä

Kassasta maksut, miljoonaa euroa

-47 867	-47 499
50,0	7,6
0,6	0,2
24	16
68 665	69 182
503	575

Rahoitusasema ja sen muutokset

VASTAAVAA (tuhatta euroa)	2015	2014
PYSYVÄT VASTAAVAT	428 539	424 412
Aineettomat hyödykkeet	1 335	2 121
Aineettomat hyödykkeet	321	611
Muut pitkävaikutteiset menot	965	1 273
Ennakkomaksut	48	237
Aineelliset hyödykkeet	268 352	263 803
Maa- ja vesialueet	54 302	53 689
Rakennukset	134 186	133 217
Kiinteät rakenteet ja laitteet	69 968	68 637
Koneet ja kalusto	1 893	2 460
Muut aineelliset hyödykkeet	1 018	1 018
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankin- nat	6 984	4 783
Sijoitukset	158 852	158 488
Osakkeet ja osuudet	126 017	126 216
Muut lainasaamiset	32 566	32 049
Muut saamiset	270	223
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	968	1 092
Valtion toimeksiannot	27	31
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	930	1 050
Muut toimeksiantojen varat	12	10
VAIHTUVAT VASTAAVAT	64 285	58 490
Vaihto-omaisuus	443	634
Aineet ja tarvikkeet	208	246
Keskeneräiset tuotteet	235	388
Saamiset	30 393	33 257
Pitkäaikaiset saamiset	10 466	10 673
Myyntisaamiset	3 021	3 021
Lainasaamiset	6 061	5 440
Muut saamiset	1 384	2 212
Lyhytaikaiset saamiset	19 927	22 584
Myyntisaamiset	9 332	10 193
Lainasaamiset	2 242	1 085
Muut saamiset	3 650	6 021
Siirtosaamiset	4 703	5 285
Rahoitusarvopaperit	19 936	17 997
Muut arvopaperit	19 936	17 997
Rahat ja pankkisaamiset	13 513	6 602
VASTAAVAA	493 792	483 994

VASTATTAVAA (tuhatta euroa)	2015	2014
OMA PÄÄOMA	251 485	255 978
Peruspääoma	255 544	255 544
Muut omat rahastot	204	207
Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	226	-6 435
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 490	6 661
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 513	1 595
Poistoero	1 513	1 595
Investointivaraus	1 000	0
PAKOLLISET VARAUKSET	5 175	5 046
Eläkevaraukset	11	14
Muut pakolliset varaukset	5 164	5 032
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 748	2 021
Valtion toimeksiannot	47	209
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 118	1 236
Muut toimeksiantojen pääomat	583	576
VIERAS PÄÄOMA	232 870	219 354
Pitkäaikainen	143 727	123 048
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	143 727	122 810
Saadut ennakot	0	238
Lyhytaikainen	89 143	96 306
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 083	20 322
Saadut ennakot	2 261	1 930
Ostovelat	20 255	25 953
Muut velat	14 637	13 623
Siirtovelat	32 908	34 479
VASTATTAVAA	493 792	483 994
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	51,2	53,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	50,2	47,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 euroa	-4 263	226
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	-62	3
Lainakanta 31.12., 1 000 euroa	162 810	143 132
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	2 371	2 069
Lainasaamiset, 1 000 euroa	32 566	32 049
Asukasmäärä	68 665	69 182
Oman pääoman sidottujen erien osuus, %	52,0	53,1
Rahoitusvarallisuus, euroa/asukas	-2 429	-2 303

Kokonaistulot ja -menot

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Kuntakonsernin toiminta ja talous***Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä***

(Tässä on esitetty luettelo konserniyhtiöistä vain osittain, poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Tytäryhteisöt	
Toivolan Energia Oy	yhdistelty
Toivolan Vesi Oy	yhdistelty
Toivolan Asunnot Oy	yhdistelty
Toivolan Aikuiskoulutuskeskus Oy	yhdistelty
Asunto Oy XX	yhdistelty
.....	
Kuntayhtymät	
Suomen Liitto	yhdistelty
Suomen Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä	yhdistelty
Suomen Erityishuoltopiirin kuntayhtymä	yhdistelty
Suomen Päihdehuollon kuntayhtymä	yhdistelty

Konsernin toiminnan ohjaus

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Keskeisten konserniyhteisöjen tavoitteiden toteutuminen

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut**KONSERNITULOSLASKELMA**
(tuhatta euroa)

	2015	2014
Toimintatuotot	236 316	235 719
Toimintakulut	-597 560	-591 530
Osuus osakkuusyhtiöiden voitosta (+) / tappiosta (-)	914	1 877
Toimintakate	-360 330	-353 934
Verotulot	265 146	256 698
Valtionosuudet	133 338	131 169
Korkotuotot	231	226
Muut rahoitustuotot	5 246	3 682
Korkokulut	-5 390	-5 270
Muut rahoituskulut	-696	-274
Rahoitustuotot ja kulut yht.	-608	-1 636
Vuosikate	37 545	32 297
Suunnitelman mukaiset poistot	-30 092	-31 238
Satunnaiset erät	137	4 560
Tilikauden tulos	7 590	5 619
Tilinpäätössiirrot	-598	0
Tilikauden verot	-1 526	-1 823
Laskennalliset verot	-362	-449
Vähemmistöosuudet	49	-21
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	5 154	3 326
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	39,5	39,8
Vuosikate / Poistot, %	124,8	103,4
Vuosikate, euroa / asukas	547	467
Asukasmäärä	68 665	69 182

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

(tuhatta euroa)	2015	2014
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	37 545	32 296
Satunnaiset erät	137	4 560
Tilikauden verot	-1 526	-1 823
Tulorahoituksen korjauserät	-1 047	-2 322
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-37 425	-37 678
Rahoitusosuudet investointimenoihin	761	2 214
Pysyvien vastaavien luovutustulot	2 321	4 333
Toiminnan ja investointien rahavirta	766	1 580
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-5	-16
Antolainasaamisten vähennykset	46	4
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	42 846	42 800
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-28 221	-41 346
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 746	-4 822
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	-155	24
Vaihto-omaisuuden muutos	568	-273
Saamisten muutos	6 515	-3 274
Korottomien velkojen muutos	-7 385	6 553
Rahoituksen rahavirta	11 464	-349
Rahavarojen muutos	12 229	1 231
Rahavarat 31.12.	55 627	43 398
Rahavarat 1.1.	43 398	42 167
	12 229	1 231

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus, %	102,4	91,1
Pääomamenojen tulorahoitus, %	57,9	42,0
Lainanhoitokate	1,3	0,8
Kassan riittävyys, pv	30	23
Kassasta maksut, miljoonaa euroa	669	676

KONSERNITASE

(tuhatta euroa)

2015**2014****VASTAAVAA****PYSYVÄT VASTAAVAT****559 998****554 739**

Aineettomat hyödykkeet

4 006

4 737

Aineettomat oikeudet

2 886

3 030

Muut pitkävaikutteiset menot

1 025

1 274

Ennakkomaksut

94

434

Aineelliset hyödykkeet

491 322

486 958

Maa- ja vesialueet

61 118

60 491

Rakennukset

257 193

260 725

Kiinteät rakenteet ja laitteet

112 575

110 378

Koneet ja kalusto

16 490

16 364

Muut aineelliset hyödykkeet

29 845

27 966

Ennakkomaksut ja kesken-
eräiset hankinnat

14 101

11 035

Sijoitukset

64 670

63 044

Osakkuusyhteisöosuudet

17 606

19 917

Muut osakkeet ja osuudet

42 834

38 858

Muut lainasaamiset

4 163

4 206

Muut saamiset

68

63

TOIMEKSIANTOJEN VARAT**1 301****1 610****VAIHTUVAT VASTAAVAT****104 981****99 836**

Vaihto-omaisuus

2 328

2 897

Saamiset

47 027

53 542

Pitkäaikaiset saamiset

7 471

6 926

Lyhytaikaiset saamiset

39 556

46 616

Rahoitusarvopaperit

27 249

24 994

Rahat ja pankkisaamiset

28 377

18 404

VASTAAVAA YHTEENSÄ**666 279****656 185**

VASTATTAVAA	2015	2014
(tuhatta euroa)		
OMA PÄÄOMA	256 846	251 695
Peruspääoma	255 545	255 545
Arvonkorotusrahasto	310	310
Muut omat rahastot	5 070	5 072
Edellisten tilikausien yli-/ alijäämä	-9 232	-12 557
Tilikauden yli-/ alijäämä	5 154	3 326
VÄHEMMISTÖOSUUDET	2 514	2 563
PAKOLLISET VARAUKSET	8 505	7 546
Eläkevaraukset	10	14
Muut pakolliset varaukset	8 495	7 532
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 069	2 534
VIERAS PÄÄOMA	396 344	391 848
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	249 722	235 474
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	31 912	31 740
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	28 388	30 754
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	86 323	93 880
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	666 279	656 185
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	38,9	38,7
Suhteellinen velkaantuneisuus %	62,4	62,8
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 euroa	-4 078	-9 232
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa / asukas	-59	-133
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 euroa	278 109	266 227
Konsernin lainat, euroa / asukas	4 050	3 848
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 euroa	4 163	4 206
Asukasmäärä	68 665	69 182
Oman pääoman sidottujen erien osuus, %	39,2	39,8
Rahoitusvarallisuus, euroa/asukas	-4	-4

Keskeiset liitetiedot

Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän taseessa on katettavaa alijäämää 24 miljoonaa euroa, josta Toivolan kaupungin omistusosuuteen perustuva osuus olisi 3 miljoonaa euroa. Pakollinen varaus on huomioitu myös vertailuvuoden tiedoissa.

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat tiedot on esitetty liitetiedossa. Näistä merkittävin on 329 miljoonan euron osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista.

Muut taloudelliset vastuut, jotka eivät sisälly taseeseen, on esitetty liitetiedossa. Merkittävimmät taseen ulkopuoliset järjestelyt liittyvät tehtyihin palvelu- ja vuokrasopimuksiin, joista vastuuta on 37 miljoonaa euroa.

Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi.

Kaupungin tilikauden tulos on 3 574 285,94 euroa alijäämäinen. Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- puretaan poistoeroa 81 944,74 euroa suunnitelman mukaan
- kirjataan sosiaalisen luotonuksen rahastoon vähennystä 2 585,01 euroa toteutuneista luottotappioista
- kirjataan pakollisena varauksena 132 000,00 euroa muihin toimintakuluihin vahingonkorvauksena maksettavia menoja varten
- muodostetaan investointivaraus 1 000 000,00 euroa urheiluhallin rakennushanketta varten
- siirretään tilikauden alijäämä 4 489 756,19 euroa taseen yli-/alijäämätilille.

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntalain mukaan, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa talouden taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamisessa.

Tilikauden tulos muodostui 4,5 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Vuosikate oli 11,7 miljoonaa euroa, kun sen arvioitiin olevan 16,7 miljoonaa euroa. Edellisiltä vuosilta kertynyt ylijäämä 0,2 miljoonaa euroa ei riittänyt kattamaan nyt syntynyttä alijäämää, vaan alijäämää jäi seuraaville vuosille katettavaksi noin 4,3 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelman toteuttaminen edellyttää tarkkaa talouden hoitoa, muun muassa henkilöstön eläköitymisen hyödyntämistä ja palveluverkkojen karsintaa. Kaupunginhallituksen asettama taloustyöryhmä valmistelee esityksiä talouden sopeuttamiseksi ja aloittaa palveluverkkotarkastelun.

Talousarvion toteutuminen

(Toimialakohtaiset selvitykset toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta on jätetty pois aineistosta.

Käyttötalouden, tuloslaskelmaosan, rahoitusosan ja investointien hankekohtaisen toteutumisen esittäminen erikseen on jätetty pois aineistosta ja nämä on esitetty ainoastaan yhteenvedona. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Yhteenvedo sitovien toimintakatteiden (nettomäärärahojen) toteutumisesta

Euroa	Toimintakate				
	Talousarvio 2015 alkuperäinen	Talousarvio 2015 muutokset	Talousarvio 2015 muutettu	Toteutuma 2015	Poikkeama 2015
KÄYTTÖTALOUSOSA					
Konsernihallinto					
Konsernipalvelut	-27 369 035	600 000	-26 769 035	-26 486 516	282 519
Konsernihallinto yhteensä	-27 369 035		-26 769 035	-26 486 516	282 519
Sosiaali- ja terveyslautakunta					
Hallintopalvelut	-1 635 092		-1 635 092	-1 596 854	38 238
Erikoissairaanhoito	-82 857 892	-1 500 000	-84 357 892	-91 254 879	-6 896 987
Perusterveydenhuolto	-26 763 926		-26 763 926	-26 984 634	-220 708
Perhepalvelut	-1 247 864		-1 247 864	-1 178 643	69 221
Vammaispalvelut	-24 567 983		-24 567 983	-24 897 652	-329 669
Lasten ja nuorten palvelut	-8 987 357		-8 987 357	-8 864 389	122 968
Ikäntyneiden palvelut	-63 089 752	-800 000	-63 889 752	-67 985 421	-4 095 669
Sosiaali- ja terveyslautakunta yhteensä	-209 149 866		-211 449 866	-222 762 472	-11 312 606
Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta					
Hallintopalvelut	-894 876	-2 000	-896 876	-896 423	453
Lukio	-7 885 439	-12 000	-7 897 439	-7 897 432	7
Perusopetus	-41 632 895	-250 000	-41 882 895	-41 875 249	7 646
Varhaiskasvatus	-26 934 782		-26 934 782	-26 896 537	38 245
Kirjastopalvelut	-4 385 739		-4 385 739	-4 367 892	17 847
Kulttuuripalvelut	-1 048 367		-1 048 367	-1 043 784	4 583
Liikuntapalvelut	-6 378 934	-115 000	-6 493 934	-6 489 235	4 699
Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta yhteensä	-89 161 032		-89 540 032	-89 466 552	73 480
Tekninen ja ympäristölautakunta					
Hallintopalvelut	-958 934		-958 934	-943 784	15 150
Tilapalvelut	-25 673 924		-25 673 924	-25 489 264	184 660
Kunnallistekniset palvelut	-25 234 397	-1 000 000	-26 234 397	-27 838 247	-1 603 850
Ympäristö- ja rakennusvalvonta	-2 694 378		-2 694 378	-2 679 328	15 050
Tekninen ja ympäristölautakunta yhteensä	-54 561 633		-55 561 633	-56 950 623	-1 388 990
Käyttötalousosa yhteensä	-380 241 566		-383 320 566	-395 666 163	-12 345 597

TULOSLASKELMAOSA					
Verotulot	258 500 000	8 000 000	266 500 000	266 195 114	-304 886
Valtionosuudet	131 000 000	2 000 000	133 000 000	133 337 452	337 452
Korkotuotot	1 500 000		1 500 000	1 802 866	302 866
Muut rahoitus- tuotot	8 500 000		8 500 000	8 146 005	-353 995
Korkokulut	-2 600 000		-2 600 000	-2 526 768	73 232
Muut rahoituskulut	-320 000		-320 000	-519 231	-199 231
Tuloslaskelmaosa yhteensä	396 580 000		406 580 000	406 435 438	-144 562
INVESTOINTIOSA					
Konsernihallinto	-6 198 400	-3 700 000	-9 898 400	-8 421 606	1 476 794
Sosiaali- ja ter- veyslautakunta	-5 327 200	200 000	--5 127 200	- 5 045 850	81 350
Sivistys- ja vapaa- aikalautakunta					
Tekninen ja ympä- ristölautakunta	-9 904 000		-9 904 000	-9 856 186	47 814
Investointiosa yhteensä	-21 429 600		-24 929 600	-23 323 642	1 605 958
RAHOITUSOSA					
<i>Toiminta ja investoinnit</i>					
Vuosikate	16 338 434	6 921 000	23 259 434	11 665 699	-11 593 735
Satunnaiset erät				1 498 137	1 498 137
Tulorahoituksen korjauserät	-1 500 000		-1 500 000	-1 602 661	-102 661
<i>Investointien rahavirta</i>					
Investointimenot	-21 693 600	-3 500 000	-25 193 600	-24 084 564	1 109 036
Rahoitusosuudet	264 000		264 000	760 922	496 922
Pysyvien vastaa- vien luovutustulot	3 000 000		3 000 000	4 621 083	1 621 083
<i>Toiminta ja investoinnit netto</i>	<i>-3 591 166</i>		<i>-170 166</i>	<i>-7 141 384</i>	<i>-6 971 218</i>
<i>Rahoitustoiminta</i>					
<i>Antolainauksen muutokset</i>					
Antolainauksen lisäys	-100 000	-700 000	-800 000	-769 122	30 878
Antolainauksen vähennys	150 000		150 000	206 505	56 505
<i>Lainakannan muutokset</i>					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	45 000 000		45 000 000	40 000 000	-5 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-20 000 000		-20 000 000	-20 321 522	-321 522
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Muut maksuvalmiuden muu- tokset		-4 000 000	-4 000 000	-3 124 602	875 398
Vaikutus maksuvalmiuteen	21 458 834		20 179 834	8 849 875	-11 329 959

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TULOSLASKELMA

	1.1.–31.12.2015		1.1.–31.12.2014	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	14 303 085,20		25 425 863,97	
Maksutuotot	22 814 466,22		22 711 906,08	
Tuet ja avustukset	10 152 686,80		11 168 754,86	
Muut toimintatuotot	12 644 229,32	59 914 467,54	12 717 263,74	72 023 788,66
Valmisteveraston muutos		48 698,89		0,00
Valmistus omaan käyttöön		1 902 269,45		2 625 136,57
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-165 118 006,07		-166 078 161,68	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-43 028 145,82		-43 347 553,86	
Muut henkilösivukulut	-8 957 673,65		-8 900 808,20	
Palvelujen ostot	-165 669 531,38		-174 552 765,74	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 991 552,30		-29 525 686,10	
Avustukset	-36 898 688,66		-32 930 385,24	
Muut toimintakulut	-8 971 577,63	-456 635 175,51	-9 217 110,74	-464 552 471,55
Toimintakate		-394 769 739,64		-389 903 546,33
Verotulot		266 195 114,45		257 750 351,08
Valtionosuudet		133 337 452,00		131 168 412,00
Rahoitustuotot ja kulut				
Korkotuotot	1 802 866,02		1 122 525,56	
Muut rahoitustuotot	8 146 005,23		7 045 385,00	
Korkokulut	-2 526 767,80		-2 617 564,41	
Muut rahoituskulut	-519 231,28	6 902 872,18	-153 659,76	5 396 686,39
Vuosikate		11 665 698,98		4 411 903,14
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-16 303 187,06		-18 414 823,68	
Arvonalentumiset	-434 934,40	-16 738 121,46	0,00	-18 414 823,68
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	1 956 006,21		20 582 465,29	
Satunnaiset kulut	-457 869,67	1 498 136,54	0,00	20 582 465,29
Tilikauden tulos		-3 574 285,94		6 579 544,75
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		81 944,74		81 944,74
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		-1 000 000,00		0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		2 585,01		0,00
Tilikauden ylijäämä / alijäämä		-4 489 756,19		6 661 489,49

RAHOITUSLASKELMA

	2015		2014	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	11 665 698,98		4 411 903,14	
Satunnaiset erät	1 498 136,54		20 582 465,29	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-1 470 661,48</u>	11 693 174,04	<u>-12 276 699,92</u>	12 717 668,51
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-24 084 563,57		-59 652 891,69	
Rahoitusosuudet investointi- menoihin	760 921,60		1 404 203,16	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>4 621 083,22</u>	-18 702 558,74	<u>58 808 768,24</u>	560 079,71
Toiminnan ja investointien rahavirta		-7 009 384,70		13 277 748,22
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-769 121,93		-14 991 779,19	
Antolainasaamisten vähennys	<u>206 504,77</u>	-562 617,16	<u>237 149,34</u>	-14 754 629,86
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 000 000,00		29 640 278,16	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-20 321 522,30		-35 403 331,59	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>0,00</u>	19 678 477,70	<u>0,00</u>	-5 763 053,43
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-149 004,71		-15 332,30	
Vaihto-omaisuuden muutos	191 274,98		-37 146,98	
Saamisten muutos	2 863 592,66		-3 066 928,64	
Korottomien velkojen muutos	<u>-6 162 465,22</u>	-3 256 602,29	<u>9 352 718,98</u>	6 233 311,05
Rahoituksen rahavirta		15 859 258,25		-14 284 372,24
Rahavarojen muutos		8 849 873,54		-1 006 624,02
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	33 448 983,61		24 599 110,06	
Rahavarat 1.1.	<u>24 599 110,06</u>	8 849 873,54	<u>25 605 734,09</u>	-1 006 624,02

VASTAAVAA	2015	2014
PYSYVÄT VASTAAVAT	428 538 539,81	424 412 145,10
Aineettomat hyödykkeet	1 334 670,81	2 120 742,52
Aineettomat oikeudet	321 278,24	610 689,38
Muut pitkävaikutteiset menot	965 200,37	1 273 281,96
Ennakkomaksut	48 192,20	236 771,18
 Aineelliset hyödykkeet	268 351 850,59	263 803 274,10
Maa- ja vesialueet	54 301 935,73	53 688 917,89
Rakennukset	134 186 456,87	133 217 181,22
Kiinteät rakenteet ja laitteet	69 967 960,25	68 636 672,14
Koneet ja kalusto	1 892 934,64	2 459 565,62
Muut aineelliset hyödykkeet	1 018 142,73	1 018 142,73
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	6 984 420,38	4 782 794,50
 Sijoitukset	158 852 018,41	158 488 128,48
Osakkeet ja osuudet	126 016 904,27	126 215 631,50
Muut lainasaamiset	32 565 524,78	32 049 147,62
Muut saamiset	269 589,35	223 349,35
 TOIMEKSIANTOJEN VARAT	968 362,78	1 092 067,21
Valtion toimeksiannot	26 850,36	31 491,22
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	929 700,66	1 050 130,18
Muut toimeksiantojen varat	11 811,76	10 445,81
 VAIHTUVAT VASTAAVAT	64 284 647,48	58 489 641,58
Vaihto-omaisuus	442 687,50	633 962,48
Aineet ja tarvikkeet	207 579,18	245 953,05
Keskeneräiset tuotteet	235 108,32	388 009,43
 Saamiset	30 392 976,38	33 256 569,04
Pitkäaikaiset saamiset	10 466 083,70	10 672 612,30
Myyntisaamiset	3 020 550,30	3 020 550,30
Lainasaamiset	6 061 066,18	5 439 612,16
Muut saamiset	1 384 467,22	2 212 449,85
Lyhytaikaiset saamiset	19 926 892,68	22 583 956,74
Myyntisaamiset	9 332 153,52	10 193 203,33
Lainasaamiset	2 242 229,55	1 084 833,82
Muut saamiset	3 649 937,00	6 020 832,33
Siirtosaamiset	4 702 572,61	5 285 087,26
 Rahoitusarvopaperit	19 935 562,56	17 997 198,89
Muut arvopaperit	19 935 562,56	17 997 198,89
 Rahat ja pankkisaamiset	13 513 421,05	6 601 911,18
 VASTAAVAA	<u>493 791 550,07</u>	<u>483 993 853,89</u>

VASTATTAVAA	2015	2014
OMA PÄÄOMA	251 485 457,28	255 977 798,48
Peruspääoma	255 544 432,46	255 544 432,46
Muut omat rahastot	204 361,36	206 946,37
Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	226 419,66	-6 435 069,83
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 489 756,19	6 661 489,49
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VA- RAUKSET		
Poistoero	1 512 926,48	1 594 871,22
Investointivaraus	1 000 000,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	5 174 712,08	5 046 033,30
Eläkevaraukset	10 712,08	14 033,30
Muut pakolliset varaukset	5 164 000,00	5 032 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 748 157,27	2 020 866,41
Valtion toimeksiannot	47 061,06	208 681,76
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 117 777,31	1 236 028,37
Muut toimeksiantojen pääomat	583 318,90	576 156,28
VIERAS PÄÄOMA	232 870 296,96	219 354 284,49
Pitkäaikainen	143 726 833,12	123 047 870,59
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	143 726 833,12	122 810 044,99
Saadut ennakot	0,00	237 825,60
Lyhytaikainen	89 143 463,84	96 306 413,90
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 083 211,87	20 321 522,30
Saadut ennakot	2 261 236,07	1 930 118,88
Ostovelat	20 254 611,05	25 953 482,71
Muut velat / Liittymismaksut ja muut velat	14 636 620,20	13 622 504,22
Siirtovelat	32 907 784,65	34 478 785,78
VASTATTAVAA	<u>493 791 550,07</u>	<u>483 993 853,89</u>

KONSERNILASKELMAT**KONSERNITULOSLASKELMA**

(tuhatta euroa)

	2015		2014
Toimintatuotot	236 316		235 719
Toimintakulut	597 560		591 530
Osuus osakkuusyhtiöiden voitosta (tappiosta)	914		1 877
Toimintakate	-360 330		-353 934
Verotulot	265 146		256 698
Valtionosuudet	133 338		131 169
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	231	226	
Muut rahoitustuotot	5 246	3 682	
Korkokulut	5 390	5 270	
Muut rahoituskulut	696	274	-1 636
Vuosikate	37 545		32 297
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	30 074	31 238	
Omistuksen eliminointierot	18	0	31 238
Satunnaiset erät	137		4 560
Tilikauden tulos	7 590		5 619
Tilinpäätössiirrot	-598		0
Tilikauden verot	-1 526		-1 823
Laskennalliset verot	-362		-449
Vähemmistöosuudet	49		-21
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	5 154		3 326

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

(tuhatta euroa)

	2015		2014	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	37 545		32 296	
Satunnaiset erät	137		4 560	
Tilikauden verot	-1 526		-1 823	
Tulorahoituksen korjauserät	-1 047	35 109	-2 322	32 711
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-37 425		-37 678	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	761		2 214	
Pysyvien vastaavien luovutustulot	2 321	-34 343	4 333	-31 131
Toiminnan ja investointien rahavirta		766		1 580
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-5		-16	
Antolainasaamisten vähennykset	46	41	4	-12
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	42 846		42 800	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-28 221		-41 346	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 746	11 880	-4 822	-3 367
Oman pääoman muutokset		0		0
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-155		24	
Vaihto-omaisuuden muutos	568		-273	
Saamisten muutos	6 515		-3 274	
Korottomien velkojen muutos	-7 385	-457	6 553	3 030
Rahoituksen rahavirta		11 464		-349
Rahavarojen muutos		12 229		1 231
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	55 627		43 398	
Rahavarat 1.1.	43 398	12 229	42 167	1 231

KONSERNITASE

(tuhatta euroa)

2015

2014

VASTAAVAA**PYSYVÄT VASTAAVAT**

559 998

554 739

Aineettomat hyödykkeet

4 006

4 737

Aineettomat oikeudet

2 886

3 030

Muut pitkävaikutteiset menot

1 025

1 274

Ennakkomaksut

94

434

Aineelliset hyödykkeet

491 322

486 958

Maa- ja vesialueet

61 118

60 491

Rakennukset

257 193

260 725

Kiinteät rakenteet ja laitteet

112 575

110 378

Koneet ja kalusto

16 490

16 364

Muut aineelliset hyödykkeet

29 845

27 966

Ennakkomaksut ja kesken-
eräiset hankinnat

14 101

11 035

Sijoitukset

64 670

63 044

Osakkuusyhteisöosuudet

17 606

19 917

Muut osakkeet ja osuudet

42 834

38 858

Muut lainasaamiset

4 163

4 206

Muut saamiset

68

63

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

1 301

1 610

VAIHTUVAT VASTAAVAT

104 981

99 836

Vaihto-omaisuus

2 328

2 897

Saamiset

47 027

53 542

Pitkäaikaiset saamiset

7 471

6 926

Lyhytaikaiset saamiset

39 556

46 616

Rahoitusarvopaperit

27 249

24 994

Rahat ja pankkisaamiset

28 377

18 404

VASTAAVAA YHTEENSÄ**666 279****656 185**

	2015	2014
VASTATTAVAA		
(tuhatta euroa)		
OMA PÄÄOMA	256 846	251 695
Peruspääoma	255 545	255 545
Arvonkorotusrahasto	310	310
Muut omat rahastot	5 070	5 072
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-9 232	-12 557
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	5 154	3 326
VÄHEMMISTÖOSUUKSET	2 514	2 563
PAKOLLISET VARAUKSET	8 505	7 546
Eläkevaraukset	10	14
Muut pakolliset varaukset	8 495	7 532
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 069	2 534
VIERAS PÄÄOMA	396 344	391 848
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	249 722	235 474
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	31 912	31 740
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	28 388	30 754
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	86 323	93 880
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	666 279	656 185

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Menojen ja tulojen kirjaamisperusteet

Menot ja tulot kirjataan suoriteperusteisesti poikkeuksena vähäiset liiketapahtumat sekä verotulot. Verotulot kirjataan tilinpäätöksessä verohallinnon tilitysten suoritusajankohdan mukaan asianomaisen tilikauden tuloksi.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla ja suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenuon. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset poistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenuon. Vaihtomaisuus on merkitty taseeseen keskihinnan määräisenä. Rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenuon tai sitä alempan arvoon.

Poistoeron vähennystä kirjataan Toivolan kaupungintalon suunnitelman mukaisten poistojen suhteessa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempan todennäköiseen arvoon.

Kaupungin kuntakonsernitisopimuksen tiliehtojen mukaisesti sopimukseen liitettyjen muiden yhteisöjen rahavarat esitetään kaupungin rahoissa ja pankkisaamisissa sekä lainana muilta luotonantajilta. Vastavasti rahoja ja pankkisaamia vähentänyt muun yhteisön negatiivinen tilin saldo on esitetty vaihtuvien vastaavien lyhytaikaisena lainasaamisena.

Tuloslaskelman esittämistavan muuttaminen

Tuloslaskelman esittämistapaa ei ole muutettu.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Kunnan osuudesta Suomen Sairaanhoidopiirin kuntayhtymän alijäämästä on tehty pakollinen varaus Kirjanpitolautekunnan kuntajaoston suosituksen mukaisesti tilikaudella 2015. Tältä osin on oikaistu myös edellisen tilikauden tietoja.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa tulee ottaa huomioon, että Toivolan kaupunki on myynyt vesiliiketoiminnan vuoden 2014 lokakuun alussa. Vuoden 2014 vuosikatteesta vesiliiketoiminnan osuus oli 1 922 762 euroa. Tulokseen on kirjattu vuodelle 2014 myynnistä 16 022 466 euron satunnainen tuotto. Tilikaudella on myyty luonnonvara-alan koulutus -liiketoiminta. Vaikutus edellisessä tilinpäätöksessä oli toimintatuottoihin 6,2 miljoonaa euroa, toimintakuluihin 5,1 miljoonaa euroa sekä toimintakatteeseen ja tilikauden ylijäämään noin 1 miljoona euroa.

Muilla osin tiedot ovat vertailukelpoiset.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt lukuun ottamatta Asunto Oy Järviiniittyä, koska Toivolan Asunnot Oy ei tehnyt alakonsernitilinpäätöstä. Tällä ei ole olennaista vaikutusta konsernitilinpäätöksen antaman kuvan kannalta.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki neljä kuntayhtymää, joissa kunta on jäsenenä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen sekä kaupungin ja yhdistettyjen kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty konsernituloslaskelmaa ja konsernitasetta laadittaessa. Konserniyhteisöjen maksamat kiinteistöverot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä sisäisinä erinä. Samoin konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olenaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty siltä osin kuin ne ovat tiedossa. Konsernin sisäiset liittymismaksut on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa, sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. Negatiivisia vähemmistöosuuksia ei ole erotettu.

Suunnitelman mukaisten poistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen pysyvien vastaavien hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi yhteisöjen omien ilmoitusten perusteella ja jäännösarvojen ero on kirjattu tytäryhteisön omassa pääomassa olevaa edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä -erää vastaan.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero

Vapaaehtoiset varaukset ja poistoerot on jaettu tilikauden ja edellisten tilikausien yli-/alijäämään ja laskennalliseen verovelkaan. Vuoden 2014 vertailutiedot on muutettu uutta kirjaustapaa vastaaviksi. Muutoksen vaikutus tilikauden yli-/alijäämään on 2,2 miljoonaa euroa.

Muutokset konsernirakenteessa

Toivolan kaupunki perusti Toivolan Aikuiskoulutuskeskus Oy -nimisen tytäryhtiön syksyllä 2014, mutta sitä ei yhdistelty vuoden 2014 konsernitilinpäätökseen. Kaupunki myi kokonaan omistamalleen tytäryhtiölle luonnonvara-alan koulutuksen liiketoimintakaupalla vuoden 2015 alussa ja yhtiö yhdisteltiin ensimmäisen kerran vuoden 2015 konsernitilinpäätökseen.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Vuoden 2014 tiedot on korjattu vertailukelpoisiksi ja vastaamaan uutta yleisohjetta. Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten jako omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan on tehty vuodelle 2014. Vuoden 2014 tilikauden ylijäämä parani 2,2 miljoonaa euroa, edellisten tilikausien yli-/alijäämä 25,5 miljoonaa euroa ja osuus osakkuusyhteisöjen voitosta(tappiosta) noin 45 000 euroa. Tuloslaskelmaan kirjattiin laskennallisten verovelkojen muutosta noin 0,4 miljoonaa euroa ja laskennallisten verosaamisten muutosta

noin 65 000 euroa. Taseeseen laskennallisia verovelkoja kirjattiin 6,3 miljoonaa euroa, laskennallisia verosaamia 0,9 miljoonaa euroa ja vähemmistöosuudet kasvoivat 80 000 euroa.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuottojen erittely

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Verotulojen erittely

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Valtionosuuksien erittely

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

Satunnaiset erät	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Satunnaiset tuotot				
Toivolan Veden liiketoimintakaupan myyntivoitto				16 022
Vakuutuskorvaus rakennuspalosta		4 560		4 560
Luonnonvara-alan koulutuksen liiketoiminnan myynti			560	
Asunto-osakkeiden myynti Toivolan Asunnot Oy:lle			1 259	
Puunmyyntitulot	137		137	
Satunnaiset kulut				
Asunto-osakkeiden myyntitappio (Toivolan Asunnot Oy)			-458	
Satunnaiset erät yhteensä	137	4 560	1 498	20 582

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kaupungin tilinpäätöksessä

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Pakolliset varaukset

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Eläkevastuut 1.1.	14	17	14	17
Muutokset tilikaudella	-3	-3	-3	-3
Eläkevastuut 31.12.	11	14	11	14
Suomen Sairaanhoidopiirin kuntayhtymän alijäämät 1.1.	3 032	0	3 032	0
Muutokset tilikaudella	0	3 032	0	3 032
Suomen Sairaanhoidopiirin kuntayhtymän alijäämät 31.12.	3 032	3 032	3 032	3 032
Pylväiden hävittämisvaraus 1.1.	2 000	0	2 000	0
Muutokset tilikaudella	0	2 000	0	2 000
Pylväiden hävittämisvaraus 31.12.	2 000	2 000	2 000	2 000
Varaus vahingonkorvaukseen 1.1.	0	0	0	0
Muutokset tilikaudella	132	0	132	0
Varaus vahingonkorvaukseen 31.12.	132	0	132	0

Potilasvahinkovaraus 1.1.	2 500	2 500	0	0
Muutokset tilikaudella	830	0	0	0
Potilasvahinkovaraus 31.12.	3 330	2 500	0	0
Pakolliset varaukset yhteensä	8 505	7 546	5 175	5 046

Selvitys olennaisista muihin toimintatuottoihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitoista ja olennaisista muihin toimintakuluihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappioista

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Erittely poistoeron muutoksista

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Tasetta koskevat liitetiedot

Tiedot pysyvistä vastaavista ja sijoituksista tase-eräkohtaisesti

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Erittely saamisista konserniyhteisöiltä

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Rahoitusarvopapereista tase-erittäin jälleenhankintahintojen ja aktivoitujen hankintamenojen erotus

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Erittely poistoerosta

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä

Esitetty tuloslaskelman liitetietojen kohdalla.

Erittely veloista konserniyhteisöille

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Taseen ulkopuolella olevat huollettavien varat

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Elatustuen takautumissaatavan laskennallinen korvaus

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedotVelat, joista kaupunki on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Vakuudet, jotka kaupunki on antanut muiden omien sitoumusten kuin velkojen vakuudeksi

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Vakuudet, jotka kaupunki on antanut sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Yhteenlaskettu arvo kaupungin antamista muista kuin edellä mainituissa kohdissa tarkoitetuista vakuuksista lajeittain eriteltynä

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Kaupungin antamat vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			164 588	171 212
Jäljellä oleva pääoma			118 096	125 451
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	37 491	38 464	37 491	38 464
Jäljellä oleva pääoma	15 080	16 123	15 080	16 123

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	Kaupunki	
	2015	2014
Kaupungin osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	329 829	317 338
Kaupungin mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastoista 31.12.	235	220

Muut kaupunkia koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyn luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Konserni		Kaupunki	
	2015	2014	2015	2014
Sopimusvastuut				
Sitoumukset avustukseen	2 678	3 061	2 678	3 061
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	850	850	850	850
Maakäyttösopimuksista aiheutuneet velvoitteet	567	760	567	760
Palvelusopimukset	7 629	13 490	16 935	27 446
Vuokravastuut	29 370	24 644	29 657	24 644
Sopimusvastuut yhteensä	41 094	42 805	50 687	56 761
Sähkötermiinit				
Ostosopimusten käypä arvo	-13 606	-13 116		
Myyntisopimusten käypä arvo	6 338	3 654		

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain	Kaupunki	
	2015	2014
Konsernipalvelut	198	158
Sosiaali- ja terveystoimen palvelut	2 132	2 189
Sivistys- ja vapaa-aikatoimen palvelut	1 874	1 856
Tekninen toimi ja ympäristöpalvelut	653	701
Henkilöstön lukumäärä yhteensä	4 857	4 904

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Tilintarkastajan palkkiot

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Käytetyt kirjanpitokirjat 1.1.–31.12.2015

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Tositelajit

(Poistettu tekstiä. Poistetulla tekstillä ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Toivolassa 29. päivänä maaliskuuta 2016

Outi Oksa

Outi Oksa
puheenjohtaja

Pekka Puolukka

Pekka Puolukka
varapuheenjohtaja

Hannu Heinä

Hannu Heinä
jäsen

Marjo Mansikka

Marjo Mansikka
jäsen

Kalle Korsi

Kalle Korsi
jäsen

Mikko Mustikka

Mikko Mustikka
jäsen

Jaana Jyvä

Jaana Jyvä
jäsen

Kirsti Kirsikka

Kirsti Kirsikka
jäsen

Matti Metsä

Matti Metsä
jäsen

Toivo Tomera

Toivo Tomera
kaupunginjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Toivolassa 31. päivänä toukokuuta 2016

Tarkastus Oy
tilintarkastusyhteisö

Teija Tarkka

Teija Tarkka
JHT

Liite 2. Osia pöytäkirjoista**Kaupunginhallituksen kokous 18.08.2015**

— — —

§ 125 Viranhaltijapäätökset:

Kaupunginjohtaja:

- 13.8.2015 § 26 / Toivolan seudun Pelastakaa Lapset ry:n 50-vuotisjuhlavuosi/vieraanvaraisuuden osoittaminen
- 15.8.2015 § 27 / Markkinointiyhteistyö/MMA Toivola ry

Hallintojohtaja:

- 10.8.2015 § 12 / Sopimushallintajärjestelmän hankintapäätös
- 11.8.2015 § 13 / Vuoden 2015 toiminta-avustus/Toivolan Kauppakatu ry
- 12.8.2015 § 14 / Päätös oikaisuvaatimuksesta koskien sopimushallintajärjestelmästä tehtyä hankintapäätöstä
- 12.8.2015 § 15 / Vuokravapaus/Tanssimusiikin Edistämisyhdistys ry

Talousjohtaja:

- 8.8.2015 § 1 / Matti Maalaisen teoksen ostaminen

Henkilöstöjohtaja:

- 24.5.2015 § 19 / Hyvinvointipalvelujen johtavan lääkärin sijaisen määrääminen
- 24.5.2015 § 20 / Avoterveyspalveluiden ylilääkärin viran täyttäminen

Kaupunginjohtajan viransijaisen ehdotus: Kaupunginhallitus päättää merkitä edellä olevat päätökset tiedoksi todeten, ettei kaupunginhallitus käytä otto-oikeuttaan.

Päätös: Hyväksyttiin.

— — —

Kaupunginhallituksen kokous 19.10.2015

— — —

§ 162

Toivolan Seudun Vesiosuuskunnan takaushakemus 2.10.2015:

"OMAVELKAINEN TAKAUS"

Toivolan Seudun Vesiosuuskunta on neuvotellut keskeisten liikepankkien kanssa runkovesiputkien ja vedenkäsittelylaitteistojen osittaisen uusimisen rahoituksesta. Lainarahoituksen tarve koko hankkeelle on 15 miljoonaa euroa. Reaalivakuuksien lisäksi pankki edellyttää lisävakuutena Toivolan kaupungin takausta enintään 5 miljoonan euron lainalle.

Taloushallintopalveluiden lausunto, talousjohtaja Rauno Finanssi:

"Kaupungin vesihuollon toimivuuden turvaamista mm. suunniteltuja uusia asuinalueita silmällä pitäen sekä elinkeinoelämän tarpeista huolehtimiseksi on pitkällä tähtäimellä kaupungin edun mukaista. Lisäksi hankkeella on välittömiä työllistäviä vaikutuksia alueellamme.

Taloushallinto puoltaa omavelkaisen takauksen myöntämistä."

Kaupunginjohtajan esitys:

Kaupunginjohtaja esittää kaupunginhallitukselle, että Toivolan Seudun Vesiosuuskunnalle myönnetään enintään 5 000 000 euron omavelkainen takaus alueen vesihuollon toiminnan turvaamiseksi tarvittavaa lainaa varten.

Päätös:

Hyväksyttiin kaupunginjohtajan esitys. Valtuutettiin kaupunginjohtaja ja talousjohtaja tekemään asiaan liittyvät sopimukset pankin kanssa marraskuun 2015 loppuun mennessä.

— — —

Liite 3.

Tarkastus Oy	Tekijä	Pvm
	Antti Apunen	10.4.2016

Yhteenvedo tarkastushavainnoista**HALLINNON TARKASTUS****Talousarviomuutosten tarkastus**

Hallinnon tarkastuksen yhteydessä käytiin läpi talousarvion muutospäätöksiä ja tilinpäätöksessä varmistettiin, että ne on viety talousarvion toteutumistaulukoihin päätösten mukaisesti.

- Kaupunginvaltuuston kokous 25.9.2015
 - Erikoissairaanhoidon talousarvioon lisättiin 1,5 miljoonaa euroa menoja ja ikääntyneiden palveluihin 0,8 miljoonaa euroa
- Kaupunginvaltuuston kokous 20.10.2015
 - Konsernihallinnon investointiosaan lisättiin määrärahoja 2 832 tuhatta euroa
 - Sosiaali- ja terveystalouden investoinneista vähennettiin 129 tuhatta euroa
- Kaupunginvaltuuston kokous 15.12.2015
 - Verotulojen arviota suurennettiin 8 miljoonaa euroa ja valtionosuuksien arviota 2 miljoonaa euroa
 - Antolainaukseen lisättiin 700 tuhatta euroa ja muihin maksuvalmiuden muutoksiin budjetoitiin 4 miljoonaa euroa vähennystä
- Kaupunginvaltuuston kokous 17.3.2016
 - Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan budjettiin tehtiin useita muutoksia, joilla menoja lisättiin:
 - hallintopalvelut 2 tuhatta euroa
 - lukio 12 tuhatta euroa
 - perusopetus 250 tuhatta euroa
 - liikuntapalvelut 115 tuhatta euroa

Edellä mainitut muutokset on viety talousarvion muutoksena kirjanpitoon ja ne näkyvät tilinpäätöstaulukoissa.

Hallituksen pöytäkirjojen läpikäynti – konsernijaosto

- Konsernijaosto 13.5.2015
 - Käsiteltiin tytäryhteisöjen tulosraportteja 1-3/2015. Ei aiheuta erityisiä toimenpiteitä.
- Konsernijaosto 20.6.2015
 - Käsiteltiin tytäryhteisöjen tulosraportteja 1-4/2015. Ei aiheuta erityisiä toimenpiteitä.
- Konsernijaosto 19.8.2015
 - Oli pyydetty ennakkoarvio Energia Oy:n suunnitelmaan Ydinvoimalayhtiön osakkeiden hankinnasta.

Hallinnon tarkastus 15.1.2016

Tarkastuksessa on käyty läpi viranhaltijapäätöksiä kaupunginjohtajan osalta. Hallitus on päättänyt kaupunginjohtajan toimivaltuuksista 2.12.2014 seuraavasti:

- kaupunginjohtajalla on oikeus päättää palveluhankinnoista, joiden arvo ei ylitä 150 000 euroa;
- kaupunginjohtajalla on oikeus päättää muista hankinnoista, joiden arvo ei ylitä 500 000 euroa; ja
- kaupunginjohtajalla on oikeus päättää edellä määritellyt arvot ylittävistä hankinnoista silloin, kun hallitus on hyväksynyt hankinnan valintaperusteet, ellei hallitus ole pidättänyt itsellään oikeutta päättää hankinnasta

Kaupunginjohtaja on päättänyt hankkia 25.5.2015 tekemällään päätöksellä ICT-palveluja arvoltaan 150 000 euroa IT Partners Oy:ltä. Hankintaa ei ole kilpailutettu, vaan tehty suoramarkintana. Suoramarkinnan perusteluja ei ole päätöksessä mainittu. Asiasta on tiedusteltu kaupunginjohtajalta ja saadun selvityksen mukaan hankinta on tehty suoramarkintana johtuen kiireestä. Kyseessä on taloushallintojärjestelmään liittyvän raportoinnin kehittäminen.

Tarkastettiin ostolaskujen kierrätysjärjestelmästä IT Partners Oy:lle maksettujen laskujen yhteismäärä. Järjestelmästä löytyi laskuja yhteensä 189 000 euroa ajalta 1.6.–31.12.2015. Laskulla nro 220140 (39 000 euroa) on merkintänä ”lisäpalvelun osto, sovittu kaupunginjohtajan kanssa 27.10.2015”. Kyseisestä hankinnasta ei ole tehty erillistä päätöstä.

Hallinnon tarkastuksen yhteydessä käytiin läpi lautakuntien, kaupunginhallituksen sekä valtuuston pöytäkirjoja sen tarkistamiseksi, onko tehty päätöksiä vastuista, jotka tulee ilmoittaa kaupungin tilinpäätöksen liitetiedoissa. Takauspäätösten osalta havaittiin vain yksi päätös, jossa kyseessä on kaupungin takaus vesiosuuskunnan puolesta.

HANKINTOJEN TARKASTUS

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että valittujen hankintojen osalta oli noudatettu lakia julkisista hankinnoista sekä kaupungin hankintaohjeita. Tarkastus rajattiin koskemaan kaupungin erikoissairaanhoidon ja avopalvelujen yksiköiden sekä ikääntyneiden palveluiden ostopalveluhankintoja. Lisäksi tarkastuksessa käytiin läpi Teollisuustien rakennusurakat.

Tarkastus suoritettiin haastattelemalla eri yksiköissä hankinnoista vastaavia henkilöitä ja käymällä läpi kilpailutus- ja sopimusaineistoja. Lisäksi tarkastettiin pistokokeilla hankintoihin liittyviä ostolaskuja.

Kaikkia kynnysarvot ylittäviä hankintoja tai toistuvia pienhankintoja ei ollut kilpailutettu asianmukaisesti. Toistuvat hankinnat tulee kilpailuttaa, mikäli niiden kokonaismäärä ylittää hankintalain mukaiset kynnysarvot laissa määritetyllä tavalla laskettuna. Toistuvia hankintoja on mahdollista toteuttaa myös puitejärjestelyin, mikä mahdollistaa hankintojen tekemisen joustavasti eri toimittajilta.

Kaikista hankinnoista ei ollut laadittu hankintasopimuksia. Suosittelemme laatimaan toimittajan kanssa kirjalliset sopimukset merkittävien yksittäisten sekä toistuvien hankintojen osalta. Kaupungilla on käytössä sähköinen arkistointijärjestelmä, johon sopimusasiakirjat tulisi arkistoida. Sopimuksia ei ole systemaattisesti tallennettu sähköiseen arkistoon. Sopimusten seurannan ja sisäisen valvonnan tehostamiseksi suosittelemme ottamaan sähköisen järjestelmän kattavasti käyttöön.

Edellisen vuoden tarkastuksessa on kiinnitetty huomiota määrältään merkittäviin ostopalveluihin Vanhusten Palvelusäätiöltä, jotka oli tehty suoramarkintana. Menettely on edelleen jatkunut ja Vanhusten Palvelutalossäätiöltä tehdyt hankinnat vuonna 2015 olivat yhteensä 6,3 miljoonaa euroa. Hankintatoimesta haastateltu viranhaltija on kysyttäessä perustellut näitä hankintoja sidosyksikkömenettelyn (in-house) mukaisesti sillä, että kaupunki on ollut mukana aikoinaan perustamassa kyseistä säätiötä ja kaupungilla on edustaja sen hallituksessa. Tilikauden aikana tehdyissä selvityksissä kävi ilmi, että mainitut perusteet eivät oikeuta in-house-hankintoihin, vaan ne olisi pitänyt kilpailuttaa. Peruspalvelujohtaja on hänen mukaansa tehnyt päätöksen siitä, että vanhaa sopimusta jatketaan vielä kaksi vuotta, jonka jälkeen hankinnat kilpailutetaan. Asia tarkistettiin katsomalla viranhaltijapäätös sopimuksen jatkamisesta, päätös oli päivätty 24.8.2015.

Tarkastuksessa havaittiin myös yksittäisiä puutteita ilmoitusmenettelyissä, hankintailmoituksen ja tarjouspyynnön vastaavuudessa sekä saapuneiden tarjousten kirjaamisessa sekä tarjousten avauspöytäkirjan merkinnöissä.

Kaikkien hankintojen osalta ei ollut laadittu hankintapäätöksiä tai ne oli laadittu jälkikäteen hankinnan jo tapahduttua. Kaupungin hankintaohjeen mukaan hankintapäätös tulee tehdä 6 000 euroa tai sen ylittävistä hankinnoista.

Muilta osin tarkastuksessa ei havaittu olennaista huomautettavaa.

TILINPÄÄTÖSTARKASTUS/TALOUSARVIO 2016 JA TALOUDEN TASAPAINO

Talousarvion 2016 osalta on tarkastettu, että talousarvio on laadittu siten, että se täyttää kuntalain mukaiset vaatimukset.

Talousarvio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 14.12.2015. Talousarvion laadinta on pohjautunut toteutuneisiin ja arvioituihin menopohjiin. Tilinpäätökseen on jäänyt sote-puolelle merkittäviä ylityksiä talousarvion osalta. Saadun selvityksen mukaan sote-puolen ylitykset johtuvat vuoden 2016 puolella tulleista erikoissairaanhoidon tasauslaskuista, joista ei ole ollut vielä tietoa vuoden 2015 marras-joulukuussa.

Sairaanhoitopiiriltä saatujen ennakkotietojen mukaan laskutuksen olisi pitänyt toteutua huomattavasti pienempänä, mutta kuntayhtymän oman raportointiongelman johdosta lopullinen tasauslasku on osoittautunut Toivolan kaupungille ennakoitua merkittävästi suuremmaksi. Asiasta on saadun tiedon mukaan käyty vakavat keskustelut kaupungin johdon ja sairaanhoitopiirin johdon välillä. Kaupunki esitti kuntayhtymälle vaatimuksen raportoinnin tilan korjaamiseksi ja ennusteiden parantamiseksi.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN

Tilikauden päättymisen jälkeisiä tapahtumia on selvitetty tiedusteluin ja käymällä läpi kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen sekä lautakuntien pöytäkirjoja vuodelta 2016.

Kaislarannan alueen kaavoitus on päätetty käynnistää tarkoituksena myydä alueelta omakotitalo- ja rivitalotontteja. Kaupunki on teettänyt laillistetulla kiinteistövälittäjällä arvion tonttien myyntihinnoista kaavoituksen valmistuttua. Talousjohtajan esittämän arviokirjan mukaan rivitalotonttien myyntihinta olisi noin 3,0 miljoonaa euroa, rantaan sijoittuvien omakotitalotonttien noin 1,5 miljoonaa euroa ja muiden omakotitalotonttien noin 1,0 miljoonaa euroa. Ennakkomarkkinoinnissa alue on saanut hyvän vastaanoton. Kiinnostusta on riittävästi, mikä mahdollistaa rakennustyön aloittamisen mahdollisimman pian. Maaperätutkimus paljasti kuitenkin merkittäviä alueella aiemmin toimineen sahan aiheuttamia ympäristöongelmia. Saastunut maa-ainesta joudutaan poistamaan/vaihtamaan merkittävilta alueilta ja kustannuksia on arvioitu kertyvän vuonna 2016 noin 1,5 miljoonaa euroa ja seuraavana vuonna vielä noin 2,5 miljoonaa euroa.

Tarkastuksessa ei havaittu muita olennaisia tilikauden päättymisen jälkeisiä tapahtumia.

PYSYVIEN VASTAAVIEN TARKASTUS

Tarkastettu otoksena valittujen rakennusten poistolaskennan oikeellisuutta. Rakennusten menojäännös muodostuu sen hankintamenosta ohjelman laskemilla poistoilla vähennettynä. Rahoitusosuudet on huomioitu menojäännöstä vähentävänä eränä.

	Hankintapäivä	Hankintahinta	Valtionosuudet	Menojäännös poistojen jälkeen
Kirkonkylän alakoulu	010198	1 568 900,65	-500 000	463 190,43
Toivolan yläkoulu	300690	3 964 062,20	-560 000	567 000,67
Vuorelan lukio	010803	5 327 403,45	-1 000 000	4 029 182,87

LAINAT JA VAKUUDET

Pitkäaikaiset lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, yhteensä 143,7 miljoonaa euroa, on tarkastettu vertaamalla tase-erittelyjen saldot rahoituslaitoksilta pyydettyihin vahvistuksiin. Lainojen seuraavan vuoden lyhennysosat on asianmukaisesti esitetty lyhytaikaisessa vieraassa pääomassa. Myös korkojaksotuksista on laadittu laskelmat ja jaksotetut summat täsmäävät saldovahvistuksissa esitettyihin siirtyviin korkoihin.

Kaupungin rahoituspäällikön kanssa on keskusteltu korkojen suojauksesta. Hänen mukaansa kaupunki pyrkii optimoimaan kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten lainojen suhdetta ja osa lainoista on suojattu korkojohdannaisilla. Korkosuojausinstrumentteina on käytetty koronvaihtosopimuksia (swap). Lainakaudelle solmittujen johdannaissopimusten kohde-etuuksien arvo oli vahvistusten mukaan tilinpäätöshetkellä 50,3 miljoonaa euroa eli noin 35 prosenttia kaupungin lainakannasta ja käypä arvo -1 882 435 euroa.

Liite 1.

Työpaperi 29.3.16 Arttu Avustaja

TOIVOLAN KAUPUNKI

TASE-ERITTELY

Tilin nimi	Lomapalkkajaksotus	2581
Tilikauden tapahtumat		
Alkusaldo 1.1.2015		23 702 292,29
Vähennykset		-23 702 292,29
Lisäykset		23 489 206,82
SALDO		
31.12.2015		23 489 206,82

Täsmäytetty seuraavat muistiotositteilla kirjatut summat ja verrattu saldot erikseen säilytettäviin henkilötason lomapalkkalaskelmiin.

Kaupunki	21 261 800,42
Oppilaitos	1 183 312,22
Tilaliikelaitos	<u>1 026 444,58</u>
Yhteensä	23 471 557,22
Tili 2581	<u>23 489 206,82</u>
Erotaa	17 649,6

Ero johtuu siitä, että kahdeksan henkilön lomapalkkajaksotus on kirjattu erikseen muistiotositteella.

Lomapalkkalistausten saldot yhteensä	19 930 411,33	
Sivukulut	<u>3 512 097,00</u>	noin 17,6 %
Yhteensä	23 442 508,33	
Tilin 2581 loppusaldo	<u>-23 489 206,82</u>	
Ero, ei olennainen	-46 698,49	

Johtopäätös:

Lomapalkkavelka kaupungin taseella perustuu palkkajärjestelmän tuottamiin henkilötason laskelmiin. Edellä mainitut erot eivät ole olennaisia kaupungin tilinpäätöksen kannalta.

29.3.16 Arttu Avustaja

Liite 4.**KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAAN LIITTYVIÄ LASKELMIA JA KIRJAUKSIA**

(Osa tehdyistä kirjauksista on jätetty pois. Pois jätetyillä kirjauksilla ei ole vaikutusta tehtävän ratkaisun kannalta.)

Toivolan Asunnot Oy (ei keskinäinen)

Kaupungin omistusosuus 85 %

Yhtiö tekee suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelman mukaiset poistot eroavat kaupungin poistosuunnitelmasta. Poisto-oikaisua tehdään edellisiltä tilikausilta 255 000 euroa ja tilikaudelta 25 000 euroa

Yhtiöllä on asuintalovarausta yhteensä 1 500 000 euroa, josta tilikaudella on tehty 600 000 euroa

Kaupunki on antanut yhtiölle lainaa 2 500 000 euroa

Kaupungilla on 31.12.2015 yhtiöltä korkosaamista 5 500 euroa

Yhtiön lainan korkokulut tilikaudella 2015 kaupungille on 32 500 euroa

Kaupungin konsernitilinpäätökseen tehdyt eliminointikirjaukset (euroa):**Sisäiset tapahtumat:**

Per pitkäaikainen vieras pääoma an lainasaamiset	2 500 000
Per siirtovelat an siirtosaamiset	5 500
Per korkotuotot an korkokulut	32 500

Varausten käsittely (euroa):

Per asuintalovaraus an edellisten tilikausien ylijäämä	1 200 000
Per asuintalovaraus an laskennallinen verovelka	300 000

Vähemmistöosuuden erottaminen (euroa):

		Poisto- oikaisu	Oikaisu omaan pääomaan	Vähemmistön osuus
Osakepääoma	500 000		500 000	75 000
Edellisten tilikausien ylijäämä	2 450	255 000	-252 550	-37 883
Tilikauden ylijäämä	13	25 000	-24 988	-3 748
Oma pääoma yhteensä	502 463	280 000	222 463	33 369

Kirjaukset (euroa):

Per osakepääoma (tase)	75 000
An edellisten tilikausien ylijäämä (tase)	37 883
An vähemmistöosuus (tuloslaskelma)	3 748
An vähemmistöosuudet (tase)	33 369

Sairaanhoitopiiri

Kaupungin osuus sairaanhoitopiirin peruspääomasta on 12,55 prosenttia

Sairaanhoitopiiri tekee suunnitelmanmukaiset poistot, ei tarvetta poisto-oikaisulle

Sairaanhoitopiiri on tehnyt investointivarausta 4 450 000 euroa vuonna 2014

Kaupunki on ostanut kuntayhtymältä terveydenhuoltopalveluja vuonna 2015 yhteensä 18 500 000 euroa

Kaupungilla on ostovelkaa kuntayhtymälle 31.12.2015 yhteensä 3 850 000 euroa

Kaupungilla on lainasaaminen kuntayhtymältä 1 450 000 euroa, jäsenkuntien yhteisellä päätöksellä kuntayhtymä ei maksa jäsenkunnille korkoa lainasta.

Kaupunki on saanut vuokratuloja kuntayhtymältä tilikaudella 2015 yhteensä 540 000 euroa joista myyntisaamisissa 31.12.2015 on yhteensä 45 000 euroa

Sairaanhoitopiirillä ei ole elinkeinotuloa tai muuhun kuin yleiseen tai yleishyödylliseen tarkoitukseen käytetyn kiinteistön tai kiinteistön osan tuottamaa tuloa.

Yhdistely- ja eliminointikirjaukset (euroa)

Per toimintatuotot an toimintakulut	18 500 000
Per toimintatuotot an toimintakulut	540 000
Per ostovelat an myyntisaamiset	3 850 000
Per ostovelat an myyntisaamiset	45 000
Per pitkäaikainen vieras pääoma an lainasaamiset	1 450 000
Per tilinpäätössiirrot an edellisten tilikausien ylijäämä	446 780
Per tilinpäätössiirrot an laskennallinen verovelka	111 695

Liite 5.

Vuoden 2015 talousarvio ja taloussuunnitelma 2016–2017

1 000 euroa

	Tilinpäätös 2013	Talousarvio 2014	Talousarvio 2015	Talous- suunnitelma 2016	Talous- suunnitelma 2017
Tuloslaskelma					
Toimintatuotot	Poistettu	73 000	60 000	61 400	62 000
Toimintamenot	tilinpäätös-	-462 000	-440 242	-443 000	-445 000
TOIMINTAKATE	luvut.	-389 000	-380 242	-381 600	-383 000
Verotulot	Ei merki-	256 000	258 500	260 000	262 000
Valtionosuudet	tystä	131 000	131 000	131 000	131 000
Rahoitustuotot ja -kulut	tehtävän				
Korkotuotot	ratkaisun	1 550	1 500	1 500	1 500
Muut rahoitustuotot	kannalta	8 300	8 500	7 700	7 000
Korkokulut		-2 650	-2 600	-2 650	-2 450
Muut rahoituskulut		-100	-320	-150	-180
Rahoitustuotot ja -kulut		7 100	7 080	6 400	5 870
VUOSIKATE		5 100	16 338	15 800	15 870
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot		-18 500	-16 500	-16 000	-16 000
Satunnaiset erät		20 000			
Tilikauden tulos		6 600	-162	-200	-130
Tilinpäätössiirrot		82	82	82	82
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ		6 682	-80	-118	-48

Liite 6.

Vuoden 2016 talousarvio ja taloussuunnitelma 2017–2018

1 000 euroa

	Tilin- päättös 2014	Talousarvio 2015	Talousarvio 2016	Talous- suunnitelma 2017	Talous- suunnitelma 2018
Tuloslaskelma					
Toimintatuotot	72 024	60 000	61 450	62 000	62 000
Toimintamenot	-461 927	-440 242	-443 000	-445 000	-445 000
TOIMINTAKATE	-389 903	-380 242	-381 550	-383 000	-383 000
Verotulot	257 751	258 500	260 000	262 000	262 000
Valtionosuudet	131 168	131 000	131 000	131 000	131 000
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	1 123	1 500	1 500	1 500	1 500
Muut rahoitustuotot	7 045	8 500	7 700	7 000	7 000
Korkokulut	-2 618	-2 600	-2 620	-2 400	-2 400
Muut rahoituskulut	-154	-320	-150	-130	-130
Rahoitustuotot ja -kulut	5 396	7 080	6 430	5 970	5 970
VUOSIKATE	4 412	16 338	15 880	15 970	15 970
Poistot ja arvonalentumiset Suunnitelman mukaiset poistot	-18 415	-16 500	-16 000	-16 000	-16 000
Satunnaiset erät	20 582				
Tilikauden tulos	6 579	-162	-120	-30	-30
Tilinpäätössiirrot	82	82	82	82	82
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	6 661	-80	-38	52	52